

Bijeenkomst van Vrijdag 27 Jan. 1939 te 's-Gravenhage.

Aanwezig: Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard.
Het Eerelid Z.Ex. Luitenant-Generaal b.d.
T. F. J. Muller Massis, Lid van den Raad
van State.
Ir. M. C. E. Bongaerts, Lid van de Legercom-
missie.

Voorzitter: Zijne Excellentie Luitenant-Generaal b.d. C.
A. Prins.

De Voorzitter. Koninklijke Hoogheid, Mijne Heeren.
Ik open deze vergadering.

Koninklijke Hoogheid. Het zij mij veroorloofd, U eerbiedig welkom te heeten in deze vergadering. Wij hebben het zeer gewaardeerd dat Uwe Koninklijke Hoogheid ons reeds in het voorjaar van 1937 de eer heeft aangedaan, lid van onze Vereeniging te worden, en wel *gewoon* lid, geheel in de lijn welke U. K. H. later heeft gevolgd om zich van verschillende andere zaken op de hoogte te stellen.

De Vereeniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap heeft in de welhaast 75 jaar dat zij bestaat, steeds op de bres gestaan voor het onderhouden van eene krachtige weermacht. Wij zijn U. K. H. daarom bijzonder erkentelijk dat U door het bijwonen van deze vergadering blijk heeft willen geven van Uwe belangstelling voor ons werk en ons streven.

Ik moge ook nog begroeten ons eerelid Zijne Excellentie den Luitenant-Generaal b.d. T. F. J. Muller Massis, Lid van den Raad van State.

Ik geef thans het woord aan den kapitein van den Generalen Staf B. R. P. F. Hasselman voor het houden van zijne voordracht.

HET STRATEGISCH EN TACTISCH GEBRUIK VAN ONZE GEMODER- NISEERDE LICHTE TROEPEN. 1)

Kapitein Gen. Staf B. R. P. F. Hasselman:

Koninklijke Hoogheid, M. d. V., Mijne Heeren!

Het is thans ruim twee jaar geleden, dat de kapitein van den Generalen Staf Calmeijer voor onze vereeniging de vraag besprak „Hoe moeten onze lichte troepen georganiseerd zijn” en in een weldoordacht en klemmend betoog nauwkeurig de richting aanduidde, waarin zich de organisatie van onze lichte troepen naar zijn meening behoorde te ontwikkelen.

Sindsdien zijn vele van de toen uitgesproken wenschen in vervulling gegaan.

Onder den drang der dreigende internationale omstandigheden heeft de Regeering, met medewerking van de Volksvertegenwoordiging, verstrekkende maatregelen getroffen, teneinde den op schier elk gebied van onze defensie bestaanden achterstand in te halen en het spreekt welhaast vanzelf, dat bij het opstellen van het plan, volgens hetwelk het legerbestuur zich voorstelt de verbetering en versterking van de weermacht te doen geschieden, aan de moderniseering en versterking der lichte troepen een ruime plaats werd ingeruimd.

Zoo is thans de reorganisatie onzer lichte troepen in modernem zin een feit geworden, een reorganisatie welke, voor zoover zij de cavalerie betreft, eenerzijds aan het wapen een deel van zijn aloude romantiek zal ontnemen, doch haar anderzijds in staat zal stellen zich wederom de haar in het groote legerverband toekomende plaats te verzekeren. Wél is de reorganisatie nog niet geheel voltooid, wél zullen alle krachten moeten worden ingespannen om de nieuw opgerichte onderdeelen binnen den kortst moge-

1) Voor de stellingen zij verwezen naar het einde van de voordracht.

lijken tijd te bekwamen voor de taak, welke hen op het gevechtsweld wacht. Doch de grondslagen voor de moderniseering onzer lichte troepen zijn gelegd en het komt er slechts op aan, de eenmaal ingeslagen richting doelbewust te volgen.

Zoo is thans het tijdstip aangebroken om het gebruik van onze gemoderniseerde lichte troepen onder de oogen te zien en ons over hun wijze van optreden te beraden, opdat, wanneer deze troepen straks in hun nieuwe gestalte voor ons staan, de vraagpunten, welke zich nu aan ons opdringen, tot een oplossing zullen zijn gekomen. Ik hoop daarvoor hedenavond een bescheiden bijdrage te kunnen leveren.

Het ligt daarbij niet in mijn voornemen — in overeenstemming overigens met de bedoelingen van het bestuur — de toekomstige organisatie onzer lichte troepen het voorwerp te doen zijn van critische beschouwingen en evenmin om met betrekking tot deze organisatie wenschen naar voren te brengen. Een zoodanige critiek zou, in het stadium waarin de reorganisatie zich bevindt, bepaald voorbarig zijn vermits zij grootendeels slechts op theoretischen grondslag zou kunnen berusten. Ook het uitspreken van nieuwe wenschen schijnt zonder veel zin. Wanneer men slechts voor oogen houdt hoevele en veelal urgente behoeften van de weermacht nog om vervulling vragen — het is in dezen kring waarlijk overbodig dit nader toe te lichten — dan kan men tot geen andere gevolgtrekking komen, dan dat het thans niet het tijdstip is, om ten aanzien van de vastgestelde organisatie nieuwe verlangens te uiten. Wij zullen, althans voorloopig, de samenstelling onzer lichte troepen moeten aanvaarden zooals zij is.

Ik neem derhalve als uitgangspunt van mijn beschouwingen de oorlogsorganisatie zooals deze door den Minister van Defensie is vastgesteld. Waar deze tot dusver slechts in aanschrijvingen werd vastgelegd en uit dien hoofde aan een groot deel van U niet bekend zal zijn, meen ik goed te doen, alvorens verder te gaan, U hieromtrent in groote trekken in te lichten.

Ik stel mij voor, om daarna achtereenvolgens te bespreken:

— de wijzigingen, welke de samenstelling der lichte troepen heeft ondergaan;

— de kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering;

om vervolgens, aan de hand daarvan, over te gaan tot een nadere beschouwing van:

— het strategisch en tactisch gebruik van de Lichte divisie;

— het tactisch gebruik van de lichte troepen der divisiegroepen;

— het tactisch gebruik van de lichte troepen der divisiën; waarbij ik het V.Lt.Tr. als leidraad zal bezigen.

I. Overzicht van de samenstelling der lichte troepen.

a. *De Lichte divisie.*

Van de reorganisatie is gebruik gemaakt om een in het verleden begane fout te herstellen en onze groote lichte eenheid den naam te geven, welke haar krachtens haar samenstelling toekomt; zij zal mitsdien voortaan den naam Lichte divisie dragen.

(De inleider geeft daarna een overzicht van de samenstelling van de Lichte divisie).

Zooals uit dit overzicht blijkt, beschikt de Lichte divisie organiek niet — evenmin als zulks met de Lichte brigade het geval was — over luchtstrijdkrachten en luchtdoelbestrijdingsmiddelen; deze zullen derhalve door den C.V. naar behoefte moeten worden ingedeeld, waarbij zij opgemerkt, dat het onder de huidige omstandigheden niet denkbaar is, dat de Lichte divisie zonder deze strijdmiddelen den vijand tegemoet zou worden gezonden.

Aandacht verdient nog, dat de organisatie het mogelijk maakt de Lichte divisie in twee gelijke deelen te splitsen; ook de samenstelling van het stafkwartier houdt daarmede rekening.

b. De verkenningsafdeelingen.

Evenals tot nu toe, zal elke divisiegroep beschikken over een verkenningsafdeeling; bij de divisieën zullen daarentegen organiek geen lichte troepen worden ingedeeld.

Dit laatste vindt zijn oorzaak daarin, dat de tactische omstandigheden waaronder, en het terrein waarin een divisiegroep kan optreden zóó verschillend zijn, dat het niet recht mogelijk is, een voor alle gevallen doelmatige organieke verdeeling der lichte troepen te ontwerpen. Zooals in onze voorschriften tot uiting komt en zooals bij oefeningen in het terrein en op de kaart herhaaldelijk blijkt, is het veelal geboden de verkenningsafdeelingen met de eskadrons wielrijders der divisieën (geheel of gedeeltelijk) te versterken, doch kan evenzeer het omgekeerde het geval zijn en de noodzakelijkheid zich voordoen de verkenningsafdeelingen over de divisieën te verdeelen. Voorts kan het, indien de divisiegroep op een niet-aangeleunden vleugel van het veldleger is geplaatst, gewenscht zijn aan de vleugeldivisie meer lichte troepen toe te bedelen dan daartoe organiek behooren, terwijl ten slotte het terrein oorzaak is, dat voor een bepaalde opdracht in het eene geval aan bereiden onderdeelen, in het andere geval aan wielrijdersonderdeelen de voorkeur moet worden gegeven.

Alles bijeen is eep voor alle gevallen meest doelmatige indeeling bezwaarlijk op te stellen en dient aan de thans gekozen oplossing — centralisatie in handen van den D.G.C.; indeeling naar behoefte — de voorkeur te worden gegeven. Een en ander sluit niet uit, dat, in verband met de aan de lichte troepen der divisieën in de eerste plaats toevallende taak, n.l. detailverkenning ten bate van de infanterie, de bereiden eskadrons veelvuldig aan de divisieën zullen worden toegewezen. Ik zal hiermede bij mijn verdere beschouwingen rekening houden.

Elke verkenningsafdeeling zal dan bestaan uit een, in vreedstijd reeds in embryonale toestand aanwezig regiment huzaren van de volgende samenstelling.

(De inleider geeft daarna een overzicht van de samenstelling van een regiment huzaren.)

c. *De reserve-eskadrons huzaren.*

Ten slotte is nog een aantal reserve-eskadrons huzaren beschikbaar.

II. *Wijzigingen, welke de samenstelling der lichte troepen heeft ondergaan.*

De samenstelling van onze lichte troepen, welke ik zooeven voor U mocht uiteenzetten, verschilt in belangrijke mate van die, welke wij tot nu toe kenden.

Vooreerst een opmerking in het algemeen.

De *getalsterkte* van onze lichte troepen is door de reorganisatie niet onaanzienlijk vergroot. Beschikten wij tot nu toe — uitsluitend het aantal strijdende eenheden, derhalve compagnieën of eskadrons wielrijders en eskadrons huzaren in aanmerking nemende — over 20 eenheden bij de leger-lichte-troepen, 12 eenheden bij de divisiegroeps-lichte-troepen en 8 eenheden bij de divisie-lichte-troepen of totaal 40 eenheden, thans bedragen deze aantallen onderscheidenlijk 24, 16 en 12 of totaal 52 eenheden.

Vervolgens de Lichte divisie.

Voor wat onze groote lichte eenheid betreft, is in de eerste plaats de *snelheid*, waarmede zij zich kan verplaatsen, vrij aanzienlijk toegenomen. Dit vindt niet alleen zijn oorzaak in het verdwijnen van de bereden onderdeelen uit de samenstelling van de Lichte divisie doch ook, en zelfs vooral, in de oprichting van de regimenten huzaren-motorrijder. De snelheid van verplaatsing binnen 's vijands bereik is toch, afgezien van de inwerking des vijands, geenszins uitsluitend afhankelijk van de snelheid welke de hoofdmacht, doch ook van die, welke de vooruitgezonden verkennings- en beveiligingsorganen kunnen ontwikkelen. De snelheid der wielrijders kan dan ook slechts dan ten volle tot gelding worden gebracht, wanneer voor de uitvoering van den verkennings- en den veiligheidsdienst over nóg snellere troepen wordt beschikt. Nu deze nóg snellere troepen in de gestalte van motorrijders aanwezig zijn, is

derhalve de mogelijkheid tot snelle verplaatsing van het geheel toegenomen.

In de tweede plaats is de *gevoeligheid voor luchtaanval* len aanmerkelijk verminderd, doordat alle, voor dergelijke aanvallen zoo uitermate kwetsbare, bereden onderdeelen uit de organisatie van de Lichte divisie zijn verdwenen.

In de derde plaats is de *vuurkracht* van de Lichte divisie aanzienlijk toegenomen. Waren tot dusverre per compagnie wielrijders slechts 6 lichte mitrailleurs aanwezig, thans is dit aantal tweemaal zoo groot, mede waardoor het aantal lichte mitrailleurs bij de Lichte divisie is verdubbeld. Het aantal zware mitrailleurs is nog in grootere mate toegenomen, daar de mitrailleurpelotons der bataljons wielrijders door volwaardige mitrailleurcompagnieën zijn vervangen en ook bij elk der regimenten huzaren-motorrijder een mitrailleur eskadron is ingedeeld. In het bijzonder is de vuurkracht tegen gepantserde strijdkrachten aanzienlijk opgevoerd. In plaats van de verouderde en voor het beoogde doel ongeschikte vuurmonden van 6 veld, kunnen thans een aantal vuurmonden van 4.7 en geweren tp worden bereid gehouden om aan een aanval van gepantserde gevechtsvoertuigen het hoofd te bieden. Ten slotte is ook de artilleristische vuurkracht vergroot, doordat het Korps rijdende artillerie met een aantal batterijen is uitgebreid.¹⁾

Ten aanzien van de lichte troepen der divisiegroepen gelden, met betrekking tot de snelheid en de vuurkracht, gelijksoortige overwegingen als zoeven ten aanzien van die van de Lichte divisie vermeld. Weliswaar zijn bij de verkenningsafdeelingen geen motorrijders ingedeeld, doch door het — in den regel — afstaan van de bereden eskadrons aan de divisieën én door de oprichting der pelotons pantserwagens (waarbij motorrijders) is ook voor de verkenningsafdeelingen de *mogelijkheid tot snelle verplaatsing* toegenomen.

Voor wat de *vuurkracht* betreft, staan de gereorganiseerde verkenningsafdeelingen aanmerkelijk in het voordeel

¹⁾ De juiste aantallen mitrailleurs, pantserafweerkanonnen en geweren tp zijn ter vergadering medegedeeld.

tegenover de tot nu toe bestaande divisiegroeps-lichtetroepen.

Over de lichte troepen der divisien tenslotte kan ik kort zijn. Bij de veiligheidsafdeelingen, uitgezonden door of op last van den divisiecommandant, werd het gemis aan voor de detailverkenning in het terrein bij uitstek geschikte bereden troepen tot nu toe pijnlijk gemist.

Het vorenstaande samenvattende, blijken de wijzigingen, welke de samenstelling der lichte troepen heeft ondergaan, in hoofdzaak het volgende te omvatten.

In het algemeen:

grooter getalsterkte.

Ten aanzien van de groote lichte eenheid:

grooter snelheid;

minder gevoeligheid voor luchtaanvallen;

grooter vuurkracht, in het bijzonder tegen gepantserde strijdkrachten.

Ten aanzien van de lichte troepen der divisiegroepen:

grooter snelheid;

grooter vuurkracht, in het bijzonder tegen gepantserde strijdkrachten.

Ten aanzien van de lichte troepen der divisien:

grooter geschiktheid voor detailverkenningen ten bate van de infanterie.

Welken invloed oefenen nu deze verschillen op het gebruik der lichte troepen uit?

Aangezien de tactische waarde van de lichte troepen berust op hun kenmerkende eigenschappen: groote beweeglijkheid en vuurkracht, is het zonder meer duidelijk, dat, aangezien zoowel het vermogen tot snelle verplaatsing als de vuurkracht zijn toegenomen, de tactische waarde onzer lichte troepen door de reorganisatie is gestegen en zulks temeer, waar tegelijkertijd twee van haar zwakke zijden, de gevoeligheid voor luchtaanvallen en die voor aanvallen van gepantserde strijdkrachten, tot geringer afmetingen zijn teruggebracht. Mitsdien is de geschiktheid van de lichte

troepen om te voldoen aan de hun krachtens hun aard toevallende opdrachten: verkenning, beveiliging, rechtstreekse medewerking aan het gevecht, vervolging en dekken van den terugtocht, toegenomen.

Nochtans geldt dit niet voor alle genoemde opdrachten in gelijke mate. Bij het uitvoeren van die opdrachten zullen de lichte troepen in den regel genoodzaakt zijn tot het aangaan van een gevecht, hetzij aanvallend, hetzij verdedigend. En nu is weliswaar de vuurkracht en daarmee de gevechtskracht toegenomen, doch deze toeneming is in de eerste plaats het gevolg van de vergroting van het aantal uitgesproken verdedigingswapenen: mitrailleurs en pantserafweerkanonnen. De wapenen, waaraan de aanvaller in het bijzonder behoefte heeft: mortieren en artillerie, zijn in aantal gering gebleven, terwijl een der machtigste aanvalswapenen, de vechtwagen, geheel ontbreekt.

De toegenomen gevechtskracht strekt derhalve in hoofdzaak ten bate van het verdedigend vermogen; de aanvalskracht van onze lichte troepen blijft gering. Bij het verstrekken van opdrachten aan de lichte troepen zal hiermede rekening moeten worden gehouden.

III. Kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering.

Een beschouwing over het strategisch en tactisch gebruik van onze gemoderniseerde lichte troepen zou niet volledig zijn, wanneer daarbij geen rekening werd gehouden met de kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering.

Deze kenmerken, welke, zooals U bekend is, zijn vermeld in de *Gev.Handl.*, zijn naar mijn meening nog ongewijzigd van kracht; de *Gev.Handl.* verscheen trouwens eerst drie jaar geleden. Slechts dient aan de maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid en — in het bijzonder bij de lichte troepen — aan de maatregelen tegen aanvallen

van vechtwagens en pantserwagens verhoogde aandacht te worden geschonken.

Voor wat de maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid betreft, meen ik te mogen volstaan met te verwijzen naar hetgeen daaromtrent o.m. is te lezen in het laatstverschenen Wetenschappelijk Jaarbericht onzer vereeniging, waar de bewerker van het hoofdstuk „Tactiek der verbonden wapens” er op wijst, „dat de luchtstrijdkrachten niet alleen één van de verbonden wapens zijn geworden, doch zich als zoodanig een ongedacht groote plaats hebben verworven” en dat noch het gestelde in I.R. II A p. 36 „Vijandelijke laagvliegende vliegtuigen kunnen tegen troepen, welke over het terrein zijn verdeeld, geen belangrijke wapenwerking verkrijgen”, noch het gestelde in Gev.Handl. p. 41 „Het ingrijpen van den gevechtsvliegdiens in het gevecht op den grond mag slechts bij bepaalde noodzakelijkheid worden bevolen” meer op de hoogte van den tijd kan worden geacht. Ik mag hieraan nog toevoegen, dat — voor zoover ik in de gelegenheid was mij hieromtrent een oordeel te vormen — bij onze Oostelijke bureu het streven bestaat om, bij vrijwel elke gevechtshandeling van eenige beteekenis, de luchtstrijdkrachten in den strijd op den grond te doen ingrijpen.

Voor wat de maatregelen tegen aanvallen van vechtwagens en pantserwagens betreft, wil ik er in de eerste plaats op wijzen, dat het aantal dezer gevechtsvoertuigen in het buitenland nog steeds stijgende is; om slechts één voorbeeld te noemen, zijn in Duitschland, naast de bestaande en in aantal vermeerderde pantserdivisiën, sedert kort eenige lichte divisiën opgericht, waarbij vechtwagens zijn ingedeeld. Daar nu voorts de eerste vijandelijke strijdkrachten, waarmede onze lichte troepen in aanraking zullen komen, in den regel de lichte (of snelle) troepen des vijands zijn en deze troepen in de legers van de ons omringende landen voor een deel uit vechtwagens en pantserwagens bestaan, zullen onze lichte troepen — in het bijzonder wanneer zij in front of op een vleugel met een beveiligende taak zijn belast — welhaast immer ge-

pantserde strijdkrachten tegenover zich vinden. Daarom èn omdat de lichte troepen veelal zelfstandig en op grooten afstand van de overige strijdkrachten zullen moeten optreden, moet steeds met de mogelijkheid van een verschijnen van gepantserde strijdkrachten zoowel in front als op de flanken en in den rug worden rekening gehouden.

De maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid zijn in de bestaande voorschriften duidelijk omschreven. Zij behoeven, mits met zorg toegepast, geen verdere aanvulling en zullen derhalve verder onbesproken blijven.

Ten aanzien van de maatregelen tegen 's vijands vechtwagens en pantserwagens geldt, dat vóór alles de nadering dier gevechtsvoertuigen tijdig gemeld moet worden. Er moet derhalve worden gestreefd naar verkenning naar alle richtingen en op ruimen afstand èn naar een snelle berichtoverbrenging (motorordonnansen, optische seinmiddelen, radio). De eigenlijke afweer is in de eerste plaats taak van het pantserafweergeschut en de geweren tp. Daarnaast echter moet een ruime plaats worden toegerekend aan hindernissen en mijnversperringen. Hier ligt een groot en dankbaar arbeidsveld voor de pioniers, wier gebruik grondig herzien moet worden. Deze troepen moeten *niet* in de eerste plaats worden belast met het verbeteren en herstellen van gemeenschapswegen; zij behooren *aan den vijand* om, door het aanleggen van hindernissen en mijnenvelden, een actief aandeel te nemen in den afweer der gepantserde strijdkrachten. De motorisering van de bij de Lichte divisie ingedeelde pioniers en hun uitrusting met mijnen maakt dit mogelijk.

IV. Het strategisch en tactisch gebruik van de Lichte divisie.

A. Het strategisch gebruik.

Het strategisch gebruik van onze groote lichte eenheid is neergelegd in het V.Lt.Tr., waar de taak van de Lichte brigade in verschillende omstandigheden wordt beschre-

ven: strategische verkenning, strategische beveiliging, rechtstreeksche medewerking aan het gevecht van het veldleger, vervolging en dekken van den terugtocht.

Deze opsomming ondergaat door de gewijzigde samenstelling van de groote lichte eenheid geen verandering; zij is opgesteld omdat, in de verschillende omstandigheden, waarin het veldleger geplaatst kan zijn, aan strategische verkenning, strategische beveiliging, enz. behoefte bestaat, onverschillig of de groote lichte eenheid uit wielrijders en cavalerie dan wel uit wielrijders en motorrijders is samengesteld. Daar echter, zooals hiervoor werd uiteengezet, het verdedigend vermogen van de Lichte divisie vrij aanzienlijk, haar aanvalskracht daarentegen betrekkelijk gering is, zal het gebruik van de Lichte divisie zich in hoofdzaak moeten beperken tot die opdrachten, waarbij een verdedigend optreden op den voorgrond staat, n.l.:

— strategische beveiliging;

— rechtstreeksche medewerking aan het gevecht van het veldleger voor zoover dit strekt tot het afweren van een vijandelijke omvatting of tot het vormen van een nieuwen weerstand achter een stellinggedeelte waar een vijandelijke doorbreking is geschied of dreigt te geschieden;

— dekken van den terugtocht.

De toegenomen snelheid komt daarbij vooral bij de uitvoering van de strategische beveiliging te stade, aangezien de taak van de Lichte divisie in dat geval veelal met zich mede zal brengen, dat zij zich snel in 's vijands richting moet verplaatsen om:

— hetzij, indien die taak inhoudt, dat de Lichte divisie een vijandelijken opmarsch gedurende een bepaalden tijd moet beletten, den vijand vóór te zijn in het bezetten van de gunstigste terreingedeelten;

— hetzij, indien die taak inhoudt, dat de Lichte divisie een vijandelijken opmarsch moet vertragen, de aanraking met den tegenstander zoo vër mogelijk naar voren te verkrijgen en aldus de voor het voeren van het vertragend gevecht benoodigde operatieruimte te winnen.

Voor opdrachten, welke een aanvallend optreden insluiten, is de Lichte divisie, evenals haar voorgangster de Lichte brigade, minder geschikt. Onder deze opdrachten moet in de eerste plaats worden gerekend de rechtstreekse medewerking aan het gevecht van het veldleger voor zoover dit strekt tot aanvallend optreden op een vleugel of tot aanvallend optreden na een doorbreking van het vijandelijk front, doch ook de strategische verkenning — welke overigens voor een belangrijk deel aan de luchtstrijdkrachten toevalt — waarbij het immers in vele gevallen noodzakelijk zal zijn vër vooruitgeschoven troepen des vijands terug te werpen.

De splitsbaarheid van de Lichte divisie in twee gelijke deelen maakt het mogelijk om, indien noodig, de beide vleugels van het veldleger door lichte troepen te doen beveiligen. Dit mag er echter niet toe leiden de splitsing van de Lichte divisie tot regel te verheffen. In beginsel behoort de Lichte divisie vereenigd te blijven, dáár, waar aan haar de meeste behoefte bestaat; de splitsing — welke overigens ook bij de Lichte brigade mogelijk was — moet beperkt blijven tot de gevallen, waarin dit inderdaad onvermijdelijk is. Concentratie van krachten is, zeker waar het lichte troepen betreft, een tactisch beginsel, waartegen niet straffeloos kan worden gezondigd.

B. Het tactisch gebruik.

a. *De marsch naar den vijand.*

De *beginselen* voor de uitvoering van den marsch naar den vijand van de Lichte divisie, zooals deze zijn neergelegd in het V.Lt.Tr., worden noch door de gewijzigde samenstelling van die groote eenheid, noch door de kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering, aangetast.

Ook de *C.-Lt.Div.* zal, wanneer de taak der divisie een oprukken in 's vijands richting medebrengt, zijn troepen zoodanig moeten verplaatsen, dat hij — indien noodig —

onder de gunstigste voorwaarden met zijn geheele macht het gevecht kan aangaan.

Ook deze *commandant* moet, wil hij daartoe in staat zijn:

— *vrijheid van handelen bezitten*, d.w.z. beschikken over den tijd en de ruimte, noodig voor het treffen van zijn maatregelen en zich deze verschaffen door het op ruimen afstand uitzenden van verkenningsorganen;

— *zijn troepen bijeenhouden* en hen daartoe zoodanig verplaatsen, dat — ook wanneer het, ter vermindering van de kwetsbaarheid, geboden is tot ontplooiing over te gaan — de onderdeelen gezamenlijk het gevecht kunnen voeren.

Ook nu maakt het streven naar beweeglijkheid en snel handelen het gewenscht marschgroepen te vormen, waarvan het aantal en de onderlinge groepeeringsafhankelijk is van de tactische omstandigheden.

Ten slotte zal ook *de hoofdmacht van de Lichte divisie* zich sprongsgewijze van lijn tot lijn moeten bewegen, een-deels om de overigens zelfstandig marcheerende marschgroepen in de hand te houden, anderdeels om den C.-Lt. Div. gelegenheid te schenken desgewenscht maatregelen te nemen op grond van de binnenkomende berichten der verkenningsorganen.

Zijn alzo de voor den marsch naar den vijand geldende *beginselen* ongewijzigd gebleven, bij de *uitvoering* vertoonen zich eenige verschillen.

Deze betreffen in de eerste plaats *de samenstelling en de taak van de verkenningsorganen*.

Zooals onze groote lichte eenheid thans is samengesteld, bestaat zij, voor wat de eigenlijke gevechtskracht betreft, uit wielrijders, die — eisch van lichte troepen — vuurkracht én snelheid bezitten; deze snelheid kan echter — het werd hierboven reeds betoogd — slechts dan ten volle tot gelding worden gebracht, wanneer voor de uitvoering van den verkennings- en den veiligheidsdienst over nóg snellere troepen wordt beschikt. De verkenningsdetachementen zullen derhalve, nu deze nóg snellere troepen in de gestalte van motorrijders aanwezig zijn, in beginsel worden aangewezen uit de regimenten huzaren-motorrijder.

Voorts zullen pantserwagens — immers krachtens hun eigenschappen bij uitstek geschikt voor het uitvoeren van den verkennings- (en veiligheids-)dienst — van de verkenningsdetachementen deel uit moeten maken. De hoeveelheid bij de Lichte divisie beschikbare pantserwagens zal in den regel niet toelaten per verkenningsdetachement meer dan één, hoogstens twee pelotons in te deelen. Zijn meerdere pelotons beschikbaar, dan zullen zij elk worden bestemd om op te treden als één van de verkenningspatrouilles, waarachter de hoofdmacht van het detachement optreedt; is slechts één peloton ingedeeld, dan zal het doorgaans aanbeveling verdienen om dit langs den marschweg van de hoofdmacht van het detachement vooruit te zenden.

De taak van de verkenningsdetachementen is in het algemeen ongewijzigd gebleven. Nochtans zal, meer dan tot dusver gebruikelijk was, aan deze detachementen mede een beveiligende taak worden opgedragen, zulks in verband met het toegenomen gevaar, dat van de zijde van 's vijands gepantserde strijdkrachten dreigt. De samenstelling der detachementen zal hiermede rekening moeten houden. Mitsdien zal het meestal aanbeveling verdienen, de detachementen met pantserafweergeschut en geweren te versterken; om gelijke redenen kan het gewenscht zijn bij een verkenningdetachement pioniers in te deelen. Voorts zal sprongsgewijze verplaatsing naar achtereenvolgende, een natuurlijke hindernis tegen vechtwagens vormende, terrein-afscheidingen veelvuldig toepassing vinden.

In bepaalde gevallen, wanneer het er vóór alles om gaat, de hand te leggen op een belangrijke terrein-afscheiding en mitsdien het beveiligend karakter der detachementen overheerscht, kan het aanbeveling verdienen de detachementen onder eenhoofdig bevel te stellen; de gemotoriseerde huzarenregimenten zullen dan in hun geheel worden vooruitgezonden.

Achter het scherm van gemotoriseerde verkenningsdetachementen zal de hoofdmacht van de Lichte divisie, gesplitst in eenige *marschgroepen*, zich sprongsgewijze verplaatsen van de eene terrein-afscheiding naar de andere.

Het aantal te vormen marschgroepen en de onderlinge groepeerings daarvan is in de eerste plaats afhankelijk van de taak der divisie. Is aan de Lichte divisie bijv. de strategische beveiliging opgedragen, dan moet de hoofdmacht, teneinde in staat te zijn snel een verdedigend front te vormen, in de breedte worden gegroepeerd. Is daarentegen een aanvallend gevecht te voorzien, zooals zich bijv. bij de uitvoering van den strategischen verkenningsdienst kan voordoen, dan zal een smallere en diepere groepeerings geboden zijn, teneinde den C.-Lt.Div. in staat te stellen met verzamelde krachten door te stooten, dáár waar hij de beslissing wenscht te verkrijgen.

Een voor alle gevallen geldende regel kan derhalve niet worden gegeven; de Lichte divisie zal in sommige gevallen met twee, in andere gevallen met drie of zelfs met vier marschgroepen in eerste lijn oprukken. Rekening houdende met het beschikbaar zijn van in totaal 6 bataljons, zal mitsdien in den regel elke marschgroep 1 of 2 bataljons tellen. Hieruit volgt, dat de C.-Lt.Div. wel steeds genoodzaakt zal zijn het organieke regimentsverband te verbreken, aangezien zich nimmer het geval zal voordoen, dat 2 marschgroepen, elk uit een regiment wielrijders bestaande, worden gevormd. Dit is te betreuren, doch laat zich bij de gegeven samenstelling van de Lichte divisie niet vermijden. Bij een marschgroep ter sterkte van twee bataljons zal voorts splitsing in colonnes niet achterwege kunnen blijven.

Het is niet buitengesloten, dat, ondanks de aanwezigheid voor het front der divisie van de verkenningsdetachementen, vijandelijke gepantserde strijdkrachten tot de hoofdmacht doordringen. Het is daarom van het grootste belang, dat bij de voorhoeden niet alleen wordt beschikt over pantserafweergeschut, doch dat dit geschut ook gereed is om verrassend optredende pantserwagens of vechtwagens te bestrijden. Het meest afdoende middel daartoe is wel de indeeling, bij de voorhoede, van pantserwagens, welke immers — in tegenstelling met het pantserafweergeschut — steeds vuurbereid zijn. Daarom moeten bij elk

der in eerste linie marcheerende marschgroepen pantserwagens worden ingedeeld. Overigens zal de voorhoede, zich sprongsgewijze verplaatsende, na elken sprong haar pantserafweermiddelen in stelling moeten brengen.

Ten aanzien van de indeeling van de *artillerie* geldt onveranderd hetgeen daaromtrent in het V.Lt.Tr. is bepaald. Zij moet derhalve in beginsel zoodanig worden ingedeeld en verplaatst, dat de C.-Lt.Div., bij het aangaan van een gevecht, haar desgewenscht, in haar geheel snel in eigen hand kan nemen. Uitsluitend rekening houdende met dezen eisch, zou de artillerie — afdeelingsgewijze — in tweede linie moeten marcheerden. Echter is het bovendien gewenscht, dat de marschgroepen, indien noodig, in den kortst mogelijken tijd door althans eenige artillerie kunnen worden gesteund; het zal derhalve noodzakelijk zijn bij elk der marschgroepen in eerste lijn één of meer batterijen in te deelen. In beginsel zullen hiervoor de batterijen van 7 veld worden aangewezen; de afdeeling 10.5 hw marcheert dan bij een der marschgroepen in tweede linie.

Aan de *flankbeveiliging* moet, in verband met het toegenomen gevaar, dat van de zijde van 's vijands gepantserde strijdkrachten dreigt, verhoogde aandacht worden geschonken. Zij moet, op grond van het groote belang hetwelk is gelegen in tijdige waarschuwing, in hoofdzaak worden verkregen door verkenning op ruimen afstand, gepaard gaande aan het afsluiten van daartoe geschikte punten.

In verband daarmee zal — in tegenstelling met het daaromtrent bepaalde in het V.Lt.Tr. — het opvolgend uitzenden van flankdekkingen naar voor de beveiliging geschikte punten regel zijn. De flankdekkingen moeten aldaar gedurende een bepaalden tijd blijven en tot een, door den C.-Lt.Div. te bepalen, op ruimen afstand gelegen lijn doen verkennen; daarna sluiten zij in den regel bij de hoofdmacht aan.

De flankdekkingen zullen, op grond van het vorenstaande, bij voorkeur zijn samengesteld uit motorrijders.

versterkt met de noodige pantserafweermiddelen en pioniers, terwijl met het oog op de te verrichten verkenningen, toevoeging van pantserwagens zeer gewenscht is. Het beperkte aantal beschikbare motorrijders kan oorzaak zijn, dat — noodgedwongen — een uit wielrijders bestaande flankdekking moet worden aangewezen; alsdan moeten in elk geval één of meer groepen huzaren-motorrijder worden toegevoegd, opdat de verkenning tot op voldoende ruimen afstand kan worden uitgestrekt en, het geval dienende, de nadering van vijandelijke gepantserde strijdkrachten tijdig kan worden onderkend en gemeld.

b. De aanval.

Hetgeen in het voorafgaande werd betoogd omtrent de beginselen, volgens welke de Lichte divisie den marsch naar den vijand volvoert, geldt in overeenkomstigen zin voor de *beginselen*, welke aan den aanval der divisie ten grondslag liggen. Ook deze beginselen ondergaan noch door de gewijzigde samenstelling van de groote lichte eenheid, noch door de kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering, eenige wijziging.

Ook de *commandant van de gemoderniseerde Lichte divisie* moet, wil de aanval slagen, een overmacht van strijdkrachten en strijdmiddelen vereenigen op de plaats, waar hij de beslissing wil verkrijgen.

Ook voor de *gemoderniseerde Lichte divisie* geldt, dat, na een snelle ontwikkeling van de vooruitgeschoven troepen in een breed front teneinde den vijand te verkennen, een spoedige beslissing moet worden gezocht door een aanval met zoo sterk mogelijke krachten:

- hetzij op een vijandelijken vleugel;
- hetzij in een vak van beperkte breedte in front.

Mitsdien zal ook de *commandant van de gemoderniseerde Lichte divisie* eenige gevechtsgroepen moeten vormen, waarvan één — de hoofdgevechtsgroep — met het uitvoeren van den hoofdaanval wordt belast.

Zijn derhalve de beginselen, welke aan den aanval van onze groote lichte eenheid ten grondslag liggen, ongewijzigd gebleven, ook de *uitvoering* van den aanval van de Lichte divisie toont geen beteekenende verschillen met die van den aanval van de Lichte brigade.

In de eerste plaats de samenstelling van de *gevechtsgroepen*.

Aangezien in de Lichte divisie de wielrijders de eigenlijke gevechtskracht vormen, zullen de gevechtsgroepen uit den aard der zaak in beginsel uit wielrijders bestaan. Hoewel indeeling van pantserwagens bij een gevechtsgroep doelmatig kan zijn — in het bijzonder voor het beveiligen van de flanken van de aanvallende troepen — zullen deze voertuigen in den regel een nuttiger gebruik vinden bij de divisiereserve en bij de ten bate van de beveiliging van de vleugels der divisie afzonderlijk uit te zenden organen, welke hierna worden besproken.

De hoofdgevechtsgroep zal, wil zij de noodige gevechtskracht bezitten, tenminste drie bataljons moeten tellen. Overigens is het aantal gevechtsgroepen én de samenstelling daarvan geheel afhankelijk van de tactische omstandigheden (opdracht van de Lichte divisie, gegevens omtrent den vijand, aard van het terrein) en het, op grond daarvan, door den C.-Lt.Div. ontworpen aanvalsplan; hoofdzaak is, dat de hoofdgevechtsgroep, welke immers de beslissing moet brengen, zoo sterk mogelijk zij. Verbreken van de organieke verbanden zal ook nu, bij de gegeven samenstelling van de Lichte divisie — hoezeer dit ook te betreuren moge zijn — dikwijls niet zijn te ontgaan.

De *artillerie* moet, als zijnde een der middelen, waarover de C.-Lt.Div. beschikt om invloed uit te oefenen op het gevecht, in handen van den divisiecommandant blijven.

Ten tijde, dat het V.Lt.Tr. werd samengesteld, telde de artillerie van de Lichte brigade slechts drie batterijen, in verband waarmede dit voorschrift bepaalde, dat in den regel twee batterijen (onder eenhoofdig bevel) zouden worden aangewezen voor rechtstreekschen steun van de hoofdgevechtsgroep en één batterij beschikbaar zou blijven

voor algemeene opdrachten; voorts werd aangenomen, dat slechts bij uitzondering ook de overige gevechtsgroepen door artillerie zouden kunnen worden gesteund. Dit laatste zal ook bij den aanval van de Lichte divisie uitzondering zijn; aannemende, dat de hoofdgevechtsgroep drie bataljons telt, kan toewijzing van twee afdeelingen — welke slechts twee batterijen sterk zijn — voor rechtstreekschen steun geenszins als overdadig worden beschouwd. Er blijft dan nog één afdeeling (van twee batterijen) beschikbaar voor algemeene opdrachten.

De *divisiereserve* zal bij voorkeur worden gevormd uit de meest beweeglijke troepen, i.c. de huzaren-motorrijder en de pantserwagens. Aangezien deze troepen echter, tijdens den aanval voorafgaanden marsch naar den vijand, voor een belangrijk gedeelte — als verkenningsdetachementen — zijn vooruitgezonden, zal de *divisiereserve* in vele gevallen eerst tijdens den aanval worden gevormd, nadat de reeds met den vijand in aanraking zijnde onderdeelen (de voorhoeden en de verkenningsdetachementen) door de aanvalstroepen zijn doorschreden. Deze wijze van handelen, welke ook in het V.Lt.Tr. onder de oogen wordt gezien, strookt overigens met het streven van den C.-Lt.Div. om van den aanvang af op het beslissende punt zoo sterk mogelijk te zijn.

De *vleugelbeveiliging* vereischt bijzondere aandacht. De daartoe uit te zenden organen zullen hoofdzakelijk in de beveiliging moeten voorzien door de verkenning tot op voldoende afstand uit te strekken, doch daarnaast, waar zulks in verband met het terrein mogelijk is, moeten streven naar afsluiting van naderingswegen. In verband met een en ander zullen voor de vleugelbeveiliging bij voorkeur motorrijders, versterkt met pantserwagens, pantserafweergeschut en pioniers worden aangewezen.

c. *De vervolging.*

De voordeelen van de gewijzigde organisatie van de Lichte divisie ten aanzien van de vervolging spreken voor zich zelf; besluit de C.-Lt.Div. na een geslaagden aanval

tot de vervolging over te gaan, dan bezit hij in de gemotoriseerde huzaren en de pantserwagens het middel bij uitnemendheid om die vervolging — in het bijzonder de evenwijdige — tot haar recht te doen komen.

Vereenigd tot snelle detachementen, zullen motorrijders en pantserwagens, bij voorkeur om de vleugels heen terreinwinnende, zich op de flank en in den rug van den tegenstander plaatsen om hem, in samenwerking met de, den vijand rechtstreeks nadringende wielrijders, te vernietigen.

d. De verdediging.

Ook met betrekking tot de verdediging geldt hetgeen hiervoor ten aanzien van den marsch naar den vijand en ten aanzien van den aanval werd vermeld, n.l. dat de *beginzelen*, welke aan dezen strijdvorm ten grondslag liggen, na het tot stand komen van de reorganisatie van onze groote lichte eenheid ongewijzigd zijn gebleven.

Ook de *Lichte divisie* zal, indien zij genoodzaakt is ter uitvoering van haar taak een verdedigend gevecht aan te gaan, dit gevecht in den regel moeten voeren op een, in verhouding tot haar sterkte, breed front, waarbij de vleugels veelal niet aangeleund zullen zijn.

Ook de *Lichte divisie* zal zich in verband hiermede moeten beperken tot het bezetten van een ondiepe terreinstrook, mede omdat — wil de C.-Lt.Div. partij trekken van de kenmerkende eigenschappen van zijn troepen — een belangrijk deel der krachten als divisiereserve tot het uitvoeren van tegenaanvallen of tot het keeren van een dreigende omvatting moet worden achtergehouden.

Op grond van een en ander zal ook voor de *Lichte divisie*, hoezeer het aantal harer troepen, haar vuurkracht (in het bijzonder tegen gepantserde gevechtsvoertuigen) en — als gevolg van de verbeterde uitrusting der pioniers — haar afwerend vermogen tegen pantserwagens en vechtwagens is toegenomen, het verdedigend gevecht in den regel een tijdelijk karakter dragen.

Niettemin zal, als gevolg van de zooeven genoemde fac-

toren, de te bezetten frontbreedte grooter, de afweer krachtiger en de te bieden weerstand langduriger kunnen zijn dan zulks bij de Lichte brigade het geval was.

Hoewel de beginselen, volgens welke de verdediging wordt gevoerd, ongewijzigd zijn gebleven, doen zich bij de *uitvoering* van de verdediging verschillen voor, welke haar grond deels vinden in de gewijzigde samenstelling der divisie en deels in de toegenomen beteekenis van de maatregelen tegen pantserwagens en vechtwagens.

Het eerste punt, dat in dit verband de aandacht vraagt, is de *keuze van de stelling*.

De in het V.Lt.Tr. vermelde opsomming van de eischen waaraan de stelling — zoo mogelijk — moet voldoen, behoeft eenige herziening. Bezieet men deze eischen, dan blijkt, dat zij — blijkbaar in volgorde van belangrijkheid — achtereenvolgens betrekking hebben op:

- mogelijkheid tot goede vuuruitwerking;
- gelegenheid tot waarneming van het voorterrein;
- mogelijkheid tot groepeerings der strijdkrachten in de diepte;
- bieden van gezichtsdekking;
- mogelijkheid om de bezetting te beschermen tegen vijandelijk vuur;
- aanwezigheid van goede gemeenschapswegen in en achter de stelling;

terwijl eerst daarna de eischen worden beschouwd, waaraan het voorterrein van de stelling z.m. moet voldoen.

„Het voorterrein van de stelling” — aldus het V.Lt.Tr. — „moet 's vijands nadering, zijn waarneming en de opstelling van zijn artillerie zooveel mogelijk bemoeilijken.

„Indien een aanval van vijandelijke vechtwagens kan worden verwacht, moet de stelling zoo eenigszins mogelijk zóó worden gekozen, dat óf het voorterrein niet voor de verplaatsing van de genoemde aanvalsmiddelen geschikt is, óf zich voor de stelling een hindernis bevindt, welke door hen niet kan worden overschreden.

„In verband met het vorenstaande biedt de aanwezig-

„heid van een breede, natuurlijke hindernis of van een „onderwaterzetting groot voordeel.”

Deze bepaling dient èn in vergelijking met de andere eischen meer op den voorgrond gesteld èn meer gebiedend geredigeerd te worden. Het is toch, zooals reeds te anderer plaatse werd opgemerkt, onder de huidige omstandigheden welhaast ondenkbaar, dat de Lichte divisie, zich genoodzaakt ziende een verdedigend gevecht te voeren — in de eerste plaats bij het uitvoeren van de strategische beveiliging — zich *niet* tegenover gepantserde strijdkrachten geplaatst zal zien. Nu heeft ongetwijfeld de vechtwagen in het pantserafweergeschut een geduchten tegenstander gekregen. „Voor wat het gebruik van de vechtwagens betreft” — aldus het „Rapport au ministre” bij de „Instruction sur l'emploi tactique des grandes unités. 1938” — „kan men niet genoeg in het licht stellen, dat heden ten dage het pantserafweerkanon zich stelt tegenover den vechtwagen zooals, gedurende den laatsten oorlog, de mitrailleur tegenover de infanterie”. Doch daar-tegenover staat, dat het aantal pantserafweerpapenen, waarover de Lichte divisie zal kunnen beschikken, mede als gevolg van de groote frontbreedte en van den eisch ook de vleugels zooveel mogelijk veilig te stellen, niet van zoodanig overvloedigen aard is, dat daardoor de beteeken-nis van de aanwezigheid van een hindernis vóór de stel-ling zou worden verkleind. Daarom moet, bij de keuze van de stelling, in de eerste plaats worden gelet op het „Kampfwagensicher”-zijn van het voorterrein.

Het spreekt vanzelf, dat voor de *bezetting van de hoofdweerstandsstrook* in de eerste plaats de beide regimenten wielrijders zullen worden bestemd. De gemotoriseerde huzarenregimenten zullen toch, in verband met hun bijzondere geschiktheid tot snelle verplaatsing, vooral in aanmerking komen om de divisiereserve, de verkenningsdetachementen en de organen, belast met de vleugelbeveiliging te formeeren. De mogelijke indeeling van pantserwagens bij de bezetting van de hoofdweerstandsstrook, zooals in het V.Lt.Tr. is voorzien, kan beter vervallen; deze wapens zul-

len, in verband met hun kenmerkende eigenschappen, in den regel bij de verkenningsdetachementen, bij de organen belast met de vleugelbeveiling en bij de divisiereserve meer op hun plaats zijn.

Gelet op de groote te bezetten frontbreedte en — daarmee verband houdende — het tijdelijk karakter der verdediging waardoor een diepe groepeerings niet wordt vereischt, zullen de bataljons wielrijders naast elkander worden opgesteld; de diepte van de hoofdweerstandsstrook zal mitsdien — evenals tot dusver — op ten hoogste 1000 m gesteld kunnen worden. Het zal geheel van de omstandigheden afhangen, of de in de hoofdweerstandsstrook geplaatste bataljons al dan niet in het regimentsverband zullen blijven. Feitelijk vormt, althans voor mijn gevoel, elk bataljon een vakbezetting, welke rechtstreeks onder de bevelen van den C.-Lt.Div. staat en is aan een tusschenschakel in den vorm van een regimentscommandant geen bepaalde behoefte; laatstgenoemde commandant zou bovendien, aangezien hij niet over een reserve beschikt (dit zou in strijd zijn met het beginsel van een ondiepe hoofdweerstandsstrook), op het verloop van het gevecht practisch geen invloed kunnen uitoefenen.

Inmiddels doet hierbij ook het gebruik van de *artillerie* invloed gelden.

In beginsel zal de C.-Lt.Div., ook bij de nog toegenomen frontbreedte der divisie, de artillerie in eigen hand willen houden en slechts in uitzonderingsgevallen, indien, hetzij door een zéér groote frontbreedte, hetzij door de onoverzichtelijkheid van het terrein, éénhoofdige leiding van het artilleriesvuur bepaaldelijk is buitengesloten, batterijen of afdelingen onder de bevelen van de vakcommandanten stellen. In den regel zal derhalve een deel der artillerie worden aangewezen voor het verlenen van rechtstreekschen steun, terwijl een ander deel beschikbaar blijft voor algemeene opdrachten.

Hoe deze verdeling in elk bijzonder geval zal zijn, is geheel afhankelijk van de tactische omstandigheden.

Doet zich bijv. het geval voor, dat — gelet op de gesteld-

heid van het terrein en de taak van de divisie — geen gedeelte van het divisiefront is aan te wijzen, dat een uitgesproken behoefte heeft aan artilleriesteun, dan kan men zich denken, dat de C.-Lt.Div. de afdeeling van 10.5 hw bestemt voor algemeene opdrachten en de beide afdeelingen van 7 veld elk voor rechtstreekschen steun van een vak van 3 naast elkander geplaatste bataljons. In dat geval worden dus de beide regimenten naast elkander geplaatst; de regimentscommandanten zijn dan de autoriteiten, die, in overleg met den commandant van de hun vak rechtstreeks steunende afdeeling, in de eerste plaats de artilleristische verdediging van hun vak regelen.

Het is echter even zoo goed denkbaar — en zelfs meer waarschijnlijk — dat de zoeven geschetste uitzonderlijke omstandigheid zich niet voordoet, doch dat, in verband met de gesteldheid van het terrein en de vermoedelijke aanvalsrichting des vijands, in een bepaald gedeelte van het divisiefront het zwaartepunt der verdediging moet worden gelegd. Alsdan kan bijv. de volgende indeeling gewenscht blijken.

Eén vak (zwaartepunt der verdediging) van 2 naast elkander geplaatste bataljons onder bevel van een R. C. en rechtstreeks gesteund door een afdeeling.

Een tweede vak (minder belangrijk) van 1 bataljon, rechtstreeks gesteund door een batterij.

Een derde vak (het minst belangrijke) van 3 naast elkander geplaatste bataljons onder bevel van een R. C. en rechtstreeks gesteund door een batterij.

Dit is vanzelfsprekend uitsluitend bedoeld als een theoretisch en schematisch voorbeeld; er zijn op deze wijze nog andere gevallen te construeeren. Ik heb slechts willen aantoonen, dat de indeeling in vakken en het gebruik van de artillerie verband met elkander houden en dat derhalve een voor alle gevallen geldende oplossing — de beide regimenten wielrijders naast elkander, elk gesteund door een afdeeling — geen sprake kan zijn.

Vervolgens de *verkenningsorganen*.

Ter uitvoering van de tactische verkenning in front

en op de(n) vleugel(s) moeten de noodige verkenningsdetachementen en/of -patrouilles worden uitgezonden. Hiervoor zullen in beginsel motorrijders en pantserwagens worden bestemd; met het oog op de aan de detachementen op te dragen verdragende taak zal daarbij eenig pantserafweergeschut en zullen voorts — voor het uitvoeren van versperringen en vernielingen — pioniers moeten worden ingedeeld.

De *vleugelbeveiliging* vereischt wederom bijzondere aandacht. De taak van de daartoe uitwaarts van de(n) vleugel(s) op te stellen detachementen, zooals deze thans in het V. Lt. Tr. is vastgelegd, n.l. het beletten van met geringe krachten ondernomen verkenningen des vijands en het tijdig melden van de nadering van sterke vijandelijke strijdkrachten, kan ongewijzigd blijven gehandhaafd. De nieuwe organisatie maakt het echter mogelijk de samenstelling dezer detachementen meer dan tot dusver in overeenstemming te doen zijn met de daaraan opgedragen taak. Aangezien vóór alles een tijdige melding van naderende vijandelijke gepantserde strijdkrachten verzekerd moet zijn, dienen de meerbedoelde detachementen haar verkenningen tot op ruimen afstand uit te strekken; motorrijders en pantserwagens zullen derhalve het hoofdbestanddeel vormen.

Met het oog op de aan de detachementen op te dragen afwerende en verdragende taak dienen de opstellingsplaatsen daarvan nauwgezet te worden overwogen. Daar toch de getalsterkte der detachementen slechts gering zal kunnen zijn, zullen zij er naar moeten streven hun afstootende kracht te vergrooten door gebruik te maken van een terreinafscheiding en door het aanbrengen van hindernissen en het uitvoeren van de vernielingen. Indeeling van pioniers en van pantserafweergeschut is derhalve noodzakelijk.

Ook de *divisiereserve* — welke immers snel verplaatsbaar moet zijn — zal in beginsel uit motorrijders en pantserwagens worden samengesteld. Aangezien de beide wapensoorten al reeds in ruime mate in beslag zullen worden

genomen door de te vormen verkennings- en beveiligingsdetachementen, zal het veelal noodzakelijk zijn de divisie-reserve grootendeels eerst te vormen uit de verkenningsdetachementen nadat deze, voor den vijand terugwijkende, binnen de stelling zijn teruggekeerd. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, welke oorzaak zijn, dat de C.-Lt.Div. een sterke divisiereserve noodzakelijk acht, bijv. omdat beide vleugels niet aangeleund zijn en een vijandelijke omvattingpoging waarschijnlijk is; in dat geval zal het noodig zijn ook wielrijders bij de divisiereserve in te deelen.

Dat ten slotte de *pioniers* onder de huidige omstandigheden bepaaldelijk *niet*, zooals het V.Lt.Tr. bepaalt, in de eerste plaats moeten worden belast met het verbeteren en herstellen van gemeenschapswegen, doch met het aanleggen van hindernissen tegen vechtwagens en pantserwagens, werd reeds naar voren gebracht. Over de mijnversperringen wil ik nog een enkel woord zeggen. Aannemende, dat, om een terrein veilig te stellen tegen een aanval van vechtwagens, per strekkende meter 3 mijnen noodig zijn — welke, ter voorkoming van onderlinge ontsteking, schaaksgewijze moeten worden gelegd — kan van het leggen van een mijnenveld voor de geheele frontbreedte van de stelling geen sprake zijn. Dergelijke mijnenvelden zullen derhalve in de eerste plaats gelegd moeten worden dáár, waar een natuurlijke hindernis ontbreekt of dáár, waar als gevolg van een te gering schootsveld, het pantserafweergeschut niet ten volle zijn uitwerking kan doen gevoelen.

De pioniers kunnen voorts goede diensten bewijzen, wanneer een vijandelijke vechtwagenaanval — het pantserafweergeschut ten spijt — in de hoofdweerstandstrook doordringt; heeft de C.-Lt.Div. in zulk een geval nog pioniers in reserve, dan kan hij deze inzetten voor het vormen van wat men in Duitschland een „Schnellsperré” noemt. Alsdan wordt ieder pionier uitgerust met 2 mijnen; de compagnie gaat voorwaarts en neemt de tirailleurlinie aan, de pioniers leggen de mijnen neder, stellen deze scherp,

gaan over korten afstand terug en leggen zich in stelling om de hindernis te bewaken. Op deze wijze kan in zeer korten tijd een versperring worden gelegd, welke weliswaar niet afdoende is, doch er toe kan bijdragen den aanval te doen mislukken, vooral wanneer tevens het pantserafweergeschut van de divisiereserve in stelling gebracht wordt.

e. De terugtocht.

Over den terugtocht kan ik kort zijn en mij beperken tot enkele opmerkingen.

Aangezien de terugtocht bij daglicht tegenover gepantserde strijdkrachten een uiterst gewaagde onderneming is, zal, nog meer dan tot nu toe, het streven op den voorgrond moeten staan in de stelling *stand te houden tot het invallen van de duisternis*. De toegenomen vuurkracht komt hierbij te hulp.

De *achterhoede*, samengesteld uit nog beschikbare deelen van de divisiereserve, zal bij voorkeur uit motorrijders bestaan, aangezien deze, door hun snelle verplaatsbaarheid, bijzonder geschikt zijn om, indien het tijdstip is aangebroken waarop de achterhoede kan terugtrekken, zich snel aan 's vijands aanraking te onttrekken. Met het oog op het afbreken van het gevecht en het, tijdens den verderen terugtocht, bewaren van de voeling met den vijand, is een ruime indeeling van pantserwagens gewenscht. Voorts moeten, voor het uitvoeren van vernielingen, pioniers worden ingedeeld.

f. Het verdragend gevecht.

Het V.Lt.Tr. leert, dat de Lichte brigade het verdragend gevecht zoowel aanvallend als verdedigend kan voeren, doch dat, in verband met de geringe sterkte der brigade, in de meeste gevallen de laatstbedoelde strijdwijze zal worden gekozen.

Deze regel zal ook voor de Lichte divisie moeten gelden.

Weliswaar is de gevechtskracht van onze groote lichte eenheid aanzienlijk toegenomen, doch — het werd in den

aanvang van deze voordracht reeds vastgesteld — deze versterking is in de eerste plaats ten goede gekomen aan het verdedigend vermogen; de aanvalskracht van de Lichte divisie blijft beperkt. Ook de Lichte divisie zal mitsdien het vertragend gevecht *in de meeste gevallen verdedigend* voeren, hetgeen niet uitsluit, dat, zij het met kleine afdeelingen, verrassend tegen 's vijands flank kan worden opgetreden.

De *beginselen*, volgens welke de Lichte divisie het vertragend gevecht voert, ondergaan — ik moet dit, op gevaar af van eentoonig te worden, vaststellen — door de gewijzigde organisatie geen verandering.

Ook voor de *Lichte divisie* is het gewenscht de eerste aanraking met den vijand zoo ver mogelijk naar voren te verkrijgen.

Ook de *C.-Lt.Div.* zal verschillende achter elkander gelegen stellingen achtereenvolgens zóódanig doen bezetten, dat de vijand vóór elk dier stellingen door vuur — voor zooveel de artillerie en de zware mitrailleurs betreft, door vuur tot op de grootst bereikbare afstanden — tot ontwikkeling wordt gebracht en tot nauwkeurige verkenningen en tijdroovende aanvalsvoorbereidingen wordt gedwongen. Telkenmale als dit doel bereikt is, wordt, voordat de vijand een beslissenden aanval inzet, het gevecht afgebroken en in een volgende stelling hervat.

De eerste vraag, welke thans dient te worden beantwoord, is deze: zal de Lichte divisie optreden in één, dan wel in twee echelons?

Zooals U bekend is, gaat het V.L.Tr. uit van de gedachte, dat het vertragend gevecht onder de gunstigste voorwaarden wordt gevoerd, indien de Lichte brigade wordt gesplitst in twee echelons, welke elk sterk genoeg zijn voor het bezetten — zij het ook ijl — van een stelling van zoodanige uitgestrektheid, dat de vijand gedwongen wordt zich voor den aanval daarop te ontwikkelen; elk echelon trekt dan op zijn beurt dóór het andere echelon terug.

Laat de sterkte van de Lichte brigade een dergelijk optreden niet toe, dan treedt zij op in één echelon, hetwelk

achtereenvolgens in de verschillende door den C.Lt.B. gekozen stellingen weerstand biedt.

„Tenzij de Lichte brigade aanzienlijk is versterkt” — vervolgt het V.Lt.Tr. — „treedt zij in den regel op in één echelon.”

Ik meen, dat deze regel voor de Lichte divisie gehandhaafd moet blijven en wel om de volgende redenen.

Wil het verdragend gevecht tot het beoogde doel leiden, dan is het noodzakelijk, dat de vijand gedwongen wordt zich voor den aanval op de stelling te ontwikkelen. De stelling moet derhalve een bepaalde breedte bezitten, aangezien de tegenpartij haar anders door omtrekking ten val zal brengen.

In de tweede plaats moet de stelling zoodanig worden bezet, dat een aaneengesloten vuurfront kan worden gevormd, aangezien slechts zulk een front den vijand dwingt tot het treffen van maatregelen, welke hem aanzienlijk oponthoud veroorzaken. (Tot stand brengen van de gevechtsaanraking.) De bezetting mag derhalve niet te ijl zijn.

Daar het gevecht moet worden afgebroken, voordat de vijand in de stelling is binnengedrongen en bijgevolg in het inwendige daarvan geen vuren behoeven te worden voorbereid, kan bij de opstelling van de troepen met een geringe diepte worden volstaan. Niettemin moeten — zij het zwakke — reserves beschikbaar zijn om in onvoorziene omstandigheden te kunnen optreden en om, ook in ongunstige omstandigheden het afbreken van het gevecht mogelijk te maken en een geregelden terugtocht naar de volgende stelling te bevorderen. Men kan derhalve niet volstaan met de bataljons naast elkander, in elk bataljon de compagnieën naast elkander en in elke compagnie de sectiën naast elkander te plaatsen.

Houdt men nu nog in het oog, dat de noodige verkenningsorganen moeten worden uitgezonden, dat maatregelen moeten worden genomen voor vleugelbeveiliging en dat ten slotte de C.-Lt.Div. nog — vooral wanneer een vijandelijke omvatting of omtrekking is te vreezen — bij voor-

keur over een divisiereserve moet beschikken, dan geloof ik veilig tot de conclusie te kunnen komen, dat de Lichte divisie in de meeste gevallen zal optreden in één echelon. Slechts wanneer de omstandigheden bijzonder gunstig zijn (achtereenvolgende sterke terreinafscheidingen; gelegenheid tot aanleuning van één of van beide vleugels), zal het vormen van twee echelons mogelijk zijn.

Bezien wij thans de samenstelling van de *gevechtsgroepen*.

Om de reeds meermalen genoemde redenen zullen de gemotoriseerde huzaren in de eerste plaats worden bestemd voor de verkenningsdetachementen en *patrouilles*, voor de detachementen belast met de vleugelbeveiliging en voor de divisiereserve en zullen de wielrijders, de eigenlijke gevechtskracht der divisie, voor de bezetting van de stelling worden aangewezen. Voorts zal bij elke gevechtsgroep eenige artillerie moeten worden ingedeeld, vermits de groote frontbreedte, waarop de divisie optreedt, een eenhoofdige leiding van het artillerievuur buitensluit. Deze groote frontbreedte is tevens oorzaak, dat meesttijds meer dan twee gevechtsgroepen moeten worden gevormd, zoodat ook bij het verdragend gevecht een verbreken van de organieke verbanden wel niet zal zijn te ontgaan.

De *verkenningsorganen* zullen, zooals reeds gezegd, in beginsel worden samengesteld uit motorrijders. Met het oog op de aan deze organen mede op te dragen verdragende taak is indeeling van pantserwagens, van pantserafweergeschut en van pioniers noodzakelijk; de indeeling van pioniers is trouwens in het V.Lt.Tr. voorzien.

Voor wat ten slotte de *vleugelbeveiliging* betreft, meen ik te mogen verwijzen naar hetgeen terzake bij de bespreking van de verdediging werd opgemerkt.

Ik zal hiermede mijn beschouwingen over het tactisch gebruik van de Lichte divisie beëindigen.

Ik hoop te hebben aangetoond, dat de *beginselen* voor dit gebruik, zooals deze in het V.Lt.Tr. voor de Lichte brigade zijn omschreven, noch door de gewijzigde samenstelling van onze groote lichte eenheid, noch door de ken-

merken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering, worden aangetast.

Ik hoop tevens te hebben uiteengezet, dat bij de *uitvoering* van de onderscheidene aan die eenheid toevallende opdrachten daarentegen verschillen tot uiting komen, welke in hoofdzaak de samenstelling en de taak van de verkenning- en beveiligingsorganen, zoomede het gebruik der pioniers betreffen.

De *wielrijders* vormen de eigenlijke gevechtskracht.

De *motorrijders* en de *pantserwagens* zijn overal op hun plaats, waar het gaat om verkenning of beveiliging. Hun aanwezigheid in het verband der Lichte divisie maakt het mogelijk de operatiën der divisie veilig te stellen door het tijdig in bezit doen nemen van de gewichtige punten in front en op de flanken.

De gemotoriseerde *pioniers* ten slotte vormen een waardevol strijdmiddel tegen vijandelijke gepantserde strijdkrachten, waartoe zij veelal in nauw verband met de gemotoriseerde huzaren zullen moeten worden ingezet.

Tot besluit nog een tweetal algemeene opmerkingen.

Eenerzijds is door de gewijzigde samenstelling van de Lichte divisie de bevelvoering vereenvoudigd. Terwijl het voorheen veel hoofdbrekens kostte om de beide wapensoorten, wielrijders en cavalerie, zoodanig te groepeeren, dat elks kenmerkende eigenschappen zooveel mogelijk tot haar recht kwamen, nog bemoeilijkt door de aanwezigheid van én bereden én gemotoriseerde artillerie, wijst zich thans de taak van elk der wapens vanzelf:

— de wielrijders voor het gevecht;

— de motorrijders voor de verkenning en de beveiliging.

Anderzijds brengt de indeeling in twee regimenten wielrijders en twee regimenten huzaren-motorrijder haar eigenaardige bezwaren mede en zal met name aan een verbreken van de organieke verbanden veelal niet zijn te ontkomen.

De tweede opmerking betreft de indeeling van de pantserwagens.

De vraag zou gesteld kunnen worden of het, aangezien

de pantserwagens en de motorrijders in den regel in nauwe samenwerking optreden, geen aanbeveling verdient deze wapensoorten van huis uit in een organiek verband te vereenigen en mitsdien bij elk regiment huzaren-motorrijder een eskadron pantserwagens in te deelen. Ik meen deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden. Zooals uit het voorafgaande zal gebleken zijn, bestaat aan pantserwagens niet uitsluitend bij de verkennings- en beveiligingsorganen behoefte, doch ook elders, bijv. bij de voorhoeden. Zoolang dan ook over het thans aanwezige, betrekkelijk geringe aantal wagens wordt beschikt, geef ik de voorkeur aan centralisatie en indeeling naar behoefte. Mochten méér pantserwagens beschikbaar komen, dan kan een organieke indeeling bij de regimenten huzaren-motorrijder nader onder de oogen worden gezien.

V. Het tactisch gebruik van de lichte troepen der divisiegroepen.

Na deze eenigszins uitvoerige bespreking van het optreden van de Lichte divisie, zal ik mij, teneinde Uw aandacht niet te zeer te verliezen, ten aanzien van de lichte troepen der divisiegroepen eenige beperking opleggen.

„De verkenningsafdeeling” — aldus het V.Lt.Tr. p. 262 — „vormt in de eerste plaats een verkenningsorgaan in handen van den D.G.C. Voorts kan zij worden belast met een beveiligende taak, terwijl zij ten slotte rechtstreeks kan medewerken aan het gevecht van de divisiegroep”.

Hoewel derhalve de verkenning bepaaldelijk als hoofdtak van de verkenningsafdeeling is genoemd, vermeldt het V.Lt.Tr. in p. 268, dat deze afdeeling zelden uitsluitend ter uitvoering van de tactische verkenning zal worden uitgezonden, doch dat haar in den regel bovendien een beveiligende taak zal worden opgedragen, hetzij in front, hetzij op een vleugel van de divisiegroep.

Het toegenomen gevaar, hetwelk de divisiegroep dreigt van de zijde der vijandelijke gepantserde strijdkrachten, schijnt mij oorzaak, dat — vooral wanneer de Lichte divisie

zich niet voor het front der divisiegroep bevindt — de beveiligende taak der verkenningsafdeeling nog aan betekenis heeft gewonnen. De verkenningsafdeeling zal zich snel in het bezit moeten stellen van de opvolgende terrein-afscheidings, teneinde aan de divisiegroep de benodigde veilige operatieruimte te verschaffen. Voor een op een vleugel van het veldleger geplaatste divisiegroep komt daarbij nog de beveiliging in zijwaartsche richting.

Aangezien de gevechtskracht der verkenningsafdeeling, hoewel zij in getalsterkte en in vuurkracht is toegenomen, gering blijft in verhouding tot de frontbreedte, waarover zij haar taak moet vervullen, zal naar middelen moeten worden omgezien om deze gevechtskracht, in het bijzonder het afwerend vermogen tegen gepantserde strijdkrachten, te vergrooten. Aan den D.G.C. staan daartoe twee middelen ten dienste: het gemotoriseerde pionierbataljon der divisiegroep en de gemotoriseerde pantserafweerbataljons der divisieën. Een belangrijke versterking zou voorts kunnen worden verkregen, indien de divisie mitrailleurcompagnieën waren gemotoriseerd en, in handen van den D.G.C., tot een bataljon vereenigd. Natuurlijk kan een zoodanig gemotoriseerd mitrailleurbataljon — door gebruik te maken van auto's van het autobataljon der divisiegroep — worden geïmproviseerd; beter ware echter de consequenties van het mogelijk gebruik der mitrailleurcompagnieën als zooeven bedoeld te aanvaarden en organiek tot motorisering over te gaan. Aangezien hiermede echter een terrein wordt betreden, dat buiten het kader van deze voordracht valt, laat ik dit onderwerp verder rusten.

De wijze van optreden van de gemoderniseerde lichte troepen der divisiegroepen geeft overigens geen aanleiding tot opmerkingen. De wijzigingen in de organisatie zijn trouwens van te geringen aard, dan dat zij op deze wijze van optreden invloed zouden vermogen uit te oefenen. De in het V.Lt.Tr. daarvoor gestelde regelen kunnen mitsdien ongewijzigd blijven gehandhaafd.

VI. Het factisch gebruik van de lichte troepen der divisiën.

Ten slotte — volledigheidshalve — een enkel woord over de lichte troepen der divisiën.

Ik kan hierover kort zijn, aangezien de taak dezer troepen, omschreven in het V.Lt.Tr., door de reorganisatie niet wordt beïnvloed. Ook nu zijn de lichte troepen der divisiën in de eerste plaats bestemd om geheel of ten deele te worden ingedeeld bij de veiligheidsafdeelingen, uitgezonden door of op last van den D.C.

Slechts is het voordeel verkregen, dat de mogelijkheid bestaat om, indien het terrein daartoe aanleiding geeft — en dat zal meestentijds het geval zijn — aan ieder der D.Cn. een volledig bereden eskadron ter beschikking te stellen.

SLOTBESCHOUWING.

Ik ben hiermede gekomen aan het einde van mijn beschouwingen.

Het zal U, naar ik vertrouw, gebleken zijn, dat de beginselen, welke in het V.Lt.Tr. zijn neergelegd, nog onverminderd van kracht zijn en dat én de gewijzigde organisatie én de kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering, slechts van invloed zijn op bepaalde, aanwijsbare uitvoeringsbepalingen. Het is daarom, dat n.m.m. het V.Lt.Tr. gehandhaafd moet blijven en dat met het aanbrenge van ondergeschikte wijzigingen kan en moet worden volstaan.

Ik keer ten slotte tot mijn uitgangspunt terug: het komt er thans op aan de eenmaal ingeslagen richting doelbewust te volgen.

Regering en legerbestuur hebben gedaan wat in hun vermogen was om, blijvende binnen hetgeen geldelijk bereikbaar is, aan de lichte troepen een moderne gedaante te geven; thans is het woord aan die troepen zelf. Zij zullen, door zich met onverdroten ijver te bekwamen in het

gebruik van hun nieuwe wapenen en hun nieuwe vervoermiddelen, moeten aantonen, dat zij het in hun gestelde vertrouwen waard zijn en dat de door het volk gebrachte geldelijke en persoonlijke offers wélbesteed zijn.

De hoofdtaak rust daarbij op de schouders van de officieren. Zij zullen moeten bewijzen, dat de trotsche woorden uit het Cavaleriereglement: „De geschiedenis der cavalerie is die harer aanvoerders” in de toekomst voor alle lichte troepen, bereden, wielrijdend en gemotoriseerd, gelden.

Dat onze lichte troepen in aantal geringer zullen zijn, dan die onzer tegenstanders, behoeft ons daarbij niet te verontrusten, mits wij slechts de woorden van Frederik de Groote in toepassing brengen, waarmede ik wil besluiten:

„Wenn die Anzahl der Preussischen Truppen geringer ist als wie die vom Feinde, so muss man deshalb nicht desperieren ihn zu überwinden; aber es gehört alsdann dazu, dass die Dispositions von dem General dasjenige doublieren, was an ihrer Zahl fehlt.“

STELLINGEN.

1. Bij het beschouwen van het strategisch en tactisch gebruik van onze gemoderniseerde lichte troepen dient rekening te worden gehouden met:

a. de wijzigingen, welke de samenstelling der lichte troepen heeft ondergaan;

b. de kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering.

2. De wijzigingen, welke de samenstelling der lichte troepen heeft ondergaan, betreffen in hoofdzaak het volgende.

a. *In het algemeen:*
groter getalsterkte.

b. *Ten aanzien van de groote lichte eenheid:*
groter snelheid;
minder gevoeligheid voor luchtaanvallen;
groter vuurkracht, in het bijzonder tegen gepantserde strijdkrachten.

c. *Ten aanzien van de lichte troepen der divisiegroepen:*
groter snelheid;
groter vuurkracht, in het bijzonder tegen gepantserde strijdkrachten.

d. *Ten aanzien van de lichte troepen der divisien:*
 grooter geschiktheid voor detailverkenningen ten bate van de infanterie.

Als gevolg van deze wijzigingen is de tactische waarde der lichte troepen — immers berustend op vuurkracht én beweeglijkheid — en mitsdien de geschiktheid om te voldoen aan de hun krachtens hun aard toevallende opdrachten toegenomen. De als gevolg van de verhoogde vuurkracht gestegen gevechtskracht strekt in hoofdzaak ten bate van het verdedigend vermogen; de aanvalskracht der lichte troepen blijft door de geringe hoeveelheid beschikbare mortieren en artillerie en door het ontbreken van vechtwagens — gering. Bij het verstrekken van opdrachten aan de lichte troepen moet daarmede rekening worden gehouden.

3. De kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering, zooals deze zijn omschreven in de Gevechtshandleiding, zijn nog ongewijzigd van kracht; slechts dient aan de maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid zoomede aan de maatregelen tegen aanvallen van vechtwagens en pantserwagens verhoogde aandacht te worden geschonken.

De maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid, neergelegd in de bestaande voorschriften, behoeven geen herziening.

De maatregelen tegen aanvallen van vechtwagens en pantserwagens behooren te bestaan in:

— het zorg dragen voor tijdige waarschuwing, te verkrijgen door verkenning op grooten afstand en in nagenoeg alle richtingen, gepaard aan het organiseeren van een snelle berichtoverbrenging;

— het verzekeren van den eigenlijken afweer door de opstelling van pantserafweergeschut en door een ruim gebruik te maken van hindernissen en mijnevelden.

De aanleg van hindernissen en mijnevelden moet in de eerste plaats worden opgedragen aan de pioniers, die daarin hun voorname taak hebben te zien.

4. Het strategisch gebruik van de Lichte divisie zal zich in hoofdzaak beperken tot die opdrachten, waarbij een verdedigend optreden op den voorgrond staat, n.l.:

— strategische beveiliging;

— rechtstreeksche medewerking aan het gevecht van het veldleger, voor zoover dit strekt tot het afweren van een vijandelijke omvatting of tot het vormen van een nieuwen weerstand achter een stellinggedeelte waar een vijandelijke doorbreking is geschied of dreigt te geschieden;

— dekken van den terugtocht.

Hoe wel de Lichte divisie in twee deelen kan worden gesplitst, behoort zij in beginsel in haar geheel te worden ingezet.

5. De *beginselen* voor het tactisch gebruik van onze groote lichte eenheid, zooals deze in het Voorschrift lichte troepen voor de Lichte brigade zijn omschreven, worden noch door de gewijzigde samenstelling van die eenheid, noch door de kenmerken der hedendaagsche bewapening, uitrusting en organisatie, welke in het bijzonder hun stempel drukken op de gevechtsvoering, aangetast.

Bij de *uitvoering* van de onderscheidene, aan die eenheid toeval-

lende opdrachten komen daarentegen verschillen tot uiting; deze betreffen in hoofdzaak de samenstelling en de taak van de verkennings- en beveiligingsorganen en het gebruik der pioniers.

6. Het tactisch gebruik van de lichte troepen der divisiegroepen, omschreven in het Voorschrift lichte troepen, ondergaat in het algemeen geen wijziging; nochtans heeft de beveiligende taak dezer troepen aan beteekenis gewonnen.

Bij de uitvoering van die taak zal het veelal geboden zijn de verkenningsafdeeling te versterken met (deelen van) het gemotoriseerde pionierbataljon der divisiegroep, de gemotoriseerde pantserafweerbataljons der divisieën en de divisie-mitrailleurcompagnieën; laatstgenoemde compagnieën behooren daartoe gemotoriseerd en tot een bataljon in handen van den divisiegroepscommandant vereenigd te worden.

7. Het tactisch gebruik van de lichte troepen der divisieën, zooals dit in het Voorschrift lichte troepen is vastgelegd, blijft ongewijzigd.

8. Aangezien de in het Voorschrift lichte troepen neergelegde beginselen nog onverminderd van kracht zijn, dient dit voorschrift te worden gehandhaafd en kan en moet met het aanbrengen van ondergeschikte wijzigingen worden volstaan.

De Voorzitter. Ik dank Kapitein Hasselman voorloopig voor zijn uitnemende voordracht en stel U voor thans eenigen tijd te pauzeeren.

Kapitein Gen. Staf P. Forbes Wels.

Mijnheer de Voorzitter.

Den Inleider moge ik hulde brengen voor zijne belangwekkende voordracht en hem tevens dank zeggen voor zijne welwillendheid, mij zijn manuscript wel ter inzage te hebben willen afstaan.

In algemeenem zin, geheel met het gesprokene instemmend, zou ik echter voor twee punten nog eens de aandacht willen vragen.

Het eerste punt betreft een aangelegenheid, welke Inleider waarschijnlijk niet geheel zoo heeft bedoeld, als uit zijn stellingen zou zijn op te maken.

Ik bedoel dit: de Inleider legt een zeer bijzonderen nadruk op de omstandigheid, dat de Lt.D. zich weinig leent tot het aanvallend gevecht.

Mijn vrees is nu, dat lezers van het Verslag, die deze

bijeenkomst niet bijwoonden, dit begrip als een soort axioma zullen aanvaarden. Een en ander zou een schadelijken invloed kunnen hebben op het, bij velen toch al niet sterk ontwikkeld gevoel voor agressiviteit.

Er zullen zich m.i. wel degelijk gevallen voordoen, waarbij door de Lt.D. op zwakke plekken van den vijand met kans op succes een aanval kan worden ondernomen.

Ik geef toe, dat ieder geval op zichzelf met zorg moet worden overwogen, doch ik acht het uit een psychologisch oogpunt gevaarlijk van huisuit zulke gevallen tot de hooge uitzonderingen te rekenen.

Ik wil er voorts de aandacht op vestigen, dat de Lt.D. in bepaalde gevallen aanvallend zal *moeten* optreden, waar het er bijv. om gaat, in het belang van de veiligheid van het Veldleger, vèr vooruitgeschoven lichte troepen des vijands terug te werpen, teneinde hem het bezit van bepaalde terreingedeelten gedurende zekeren tijd te ontzeggen.

Zooals gezegd, ik vermoed, dat Inleider's werkelijke bedoeling niet geheel in overeenstemming is met de wijze, zooals deze in de „stellingen” tot uiting is gekomen.

Het tweede punt, waarop ik de aandacht zou willen vestigen is het volgende.

Inleider heeft in den aanvang gezegd, dat hij zich wilde onthouden van critische beschouwingen over de thans aangenomen organisatie.

Deze organisatie nu, kan van grooten invloed zijn op de eischen, welke men aan de verschillende onderdeelen van de Lt.D. zal mogen stellen.

Ik doel thans in het bijzonder op de organisatie van het peloton huzaren-motorrijder.

Inleider bestemt de huzaren-motorrijder in beginsel voor den verkenningsdienst.

Zeer zeker zullen deze gemotoriseerde huzaren — door hunne aanzienlijk snellere verplaatsbaarheid ten opzichte van de wielrijders — theoretisch voor deze taak in de eerste plaats in aanmerking komen.

Men bedenke echter wel, dat, wil deze grootere snelheid

tot haar recht komen, de aanvankelijke afstand tot den vijand groot moet zijn; een omstandigheid, welke zich ten onzent zelden zal voordoen.

Dit echter in het midden gelaten, wil ik de aandacht erop vestigen, dat het peloton huzaren-motorrijder slechts over twee man beschikt op motor zonder zijspan (de twee ordonnansen van den P.C.).

Alle overigen van het Pel. worden verplaatst op boordevolle zijspancombinaties.

Hoe denkt men zich nu het optreden van bijv. een verkenningspatrouille huzaren-motorrijder?

Gaat een zijspancombinatie als „voorste ruiters“ vooruit?

Bij cavalerie en wielrijders zijn de voorste ruiters niet onafscheidelijk aan elkaar verbonden; daarentegen. Een van hen gaat bijv. zijwaarts een boerenerf op, of een zijweg in om nader te verkennen, terwijl de anderen op den marschweg blijven. Zoo kan ook één man naar behoefte als ordonnans worden teruggezonden.

Moet dit alles bij de huzaren-motorrijder door 3 man gelijktijdig geschieden?

De groep heeft slechts 4 combinaties van 3, min of meer onafscheidelijk aan elkaar verbonden manschappen.

Een en ander brengt met zich mede, dat, practisch gesproken, steeds aan een verkenningspatrouille huzaren-motorrijder pantserwagens moeten worden toegevoegd.

In de eerste plaats is het aantal beschikbare paws. daartoe niet toereikend; in de tweede plaats wordt de patrouille hierdoor min of meer topzwaar, daar paws. in beginsel in pelotonsverband optreden.

Men zou er zoodoende bijna toe komen, om bij een patrouille huzaren-motorrijder wielrijders in te deelen, doch zulks ware uiteraard niet in overeenstemming met het doel, dat aan de vorming van de Rn.H.M. ten grondslag lag.

Aan de hand van deze beschouwing moge ik den Inleider verzoeken zijn meening te doen kennen omtrent de wijze, waarop hij zich het optreden van een verkenningspatrouille huzaren-motorrijder voorstelt, wanneer deze — zonder hulp

van paws. — in de meer onmiddellijke nabijheid van den vijand komt.

Het wil mij toeschijnen, dat de *taak*, welke men zich voorstelt den huzaren-motorrijder toe te denken, niet in alle opzichten in overeenstemming is met de organisatie, zooals deze thans is vastgesteld.

Eerste Luitenant der Wielrijders R. Boer.

Koninklijke Hoogheid, Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heeren!

Gaarne sluit ik mij aan bij den anderen spreker die den inleider hulde bracht voor zijn voordracht.

In algemeenen zin, geheel met het gesprokene instemmend, zou ik echter de aandacht willen vragen voor de aangenomen organisatie van het peloton huzaren-motorrijder.

Als ik het goed begrepen heb, zijn de huzaren van het peloton allen (uitgezonderd de twee ordonnansen van den Pel.C.) in den gedachtengang van den inleider op zijspancombinaties vervoerd, en heeft hij zijn beschouwingen daarop opgebouwd.

Indien het in de bedoeling lag deze huzaren alleen te gebruiken om te vechten, dan zou ik geheel met den inleider accoord gaan. Immers heeft men dan bereikt om met zoo weinig mogelijk bestuurders het grootst mogelijke aantal strijders op hun plaats te krijgen. Alvorens te kunnen strijden moet er echter verkend en beveiligd worden.

Dit is nu echter, evenals zoo juist de Kapt. Forbes Wels aanvoerde, uitgesloten met uitsluitend zijspancombinaties.

Ik zeg zoo positief uitgesloten met „*uitsluitend* zijspancombinaties”, omdat ik de bezwaren hiëraan verbonden aan den lijve heb ondervonden.

In 1933 ben ik n.l. belast geweest met het nemen van proeven voor de z.g. motorpatrouille. Deze patrouille nu, werd in het leven geroepen, aangezien bij de bevelvoering van de Lichte Brigade destijds de behoefte werd gevoeld aan een snelle waarschuwing tegen het pantserwagen-gevaar.

Allereerst werden proeven genomen met alléén solo-motoren.

Hierbij bleek al spoedig, dat de solorijder niet in staat was, voldoende aandacht te besteden aan het terrein, daar het besturen van zijn motor — en dit kwam vooral tot uiting in landwegen — zijn volle aandacht vergde.

Teneinde hieraan tegemoet te komen, werden de verkenners, alzoo voorste rijders, uitgerust met motoren met duo. De bestuurder kon zijn aandacht aan den weg, de duorijder aan het terrein besteden. Deze methode heeft zeer goed voldaan.

Daar echter oogenblikkelijk hieraan verbonden was een snelle overbrenging van de berichten en het on-economisch was een motor met twee personen hiervoor te bestemmen, werden ook enkele solomotoren gehandhaafd.

De behoefte aan meerdere solo-motoren werd zeer sterk gevoeld toen bleek, dat, hoewel de nadering van vij. paws.tijdig genoeg door de patrouille was onderkend en het bericht tijdig naar achter werd doorgezonden, toch de achtervolgende onderdeelen door de paws. werden verrast.

Wat was n.l. het geval. De solo-motorrijder met bericht naar den Commandant gezonden bleek onderweg motorstoring te hebben gekregen (o.a. kettingbreuk, lekke band, e.d.).

In plaats van één werden nu twee solorijders aangewezen om hetzelfde bericht over te brengen, overeenkomstig de bepalingen geldende voor het overbrengen van belangrijke berichten.

Mocht men dus alléén over zijspancombinaties beschikken, dan zou men alleen dan al voor de berichtenwisseling minstens twee zijspan-combinaties moeten missen. Dit nu toch kan geenszins de bedoelling zijn.

Alzoo afzwaande uit de ervaring in de praktijk opgedaan zou de organisatie m.d. h.v. als volgt moeten zijn:

— het element om te vechten, de lt.-mitrs, equipewerk, te samen op een zijspancombinatie,

— verkenners, samen op solomotor met duo.

— snelle berichtenoverbrengers — de motorordonnansen op solomotoren.

Ik meen voor deze organisatie zelfs steun te vinden in de organisatie van de motormitrailleurgroep van het eskadron paws., waar eveneens de behoefte aan verkenners en snelle motorordonnansen zich heeft doen gevoelen.

Dit eskadrons toch is uitgerust met uitsluitend motoren met en zonder duo, waarbij zelfs de lichte mitrailleur op een motor met duo wordt vervoerd.

Mijnheer de Voorzitter ik dank U voor de gelegenheid mij geboden dit hier te hebben mogen opmerken.

Tweede Luitenant der Genie C. J. L. Wolzak.

Koninklijke Hoogheid, Mijnheer de Voorzitter.

Het zij mij vergund aan de voordracht van den Kapitein Hasselman enkele woorden toe te voegen, wat betreft de maatregelen tegen 's vijands luchtwerkzaamheid.

In het voorschrift Autotreinen, dat van toepassing is voor onderdeelen uitgerust met motortrekkkracht, dus ook voor enkele onderdeelen van de lichte troepen, staat: „Overigens zal het, bij het verschijnen van vijandelijke vliegtuigen, van den aard van het terrein en van de opdracht afhangen, of zal worden doorgereden, dan wel gedekt zal worden halt gehouden”.

Op dit punt wordt meer en meer een andere opvatting gehuldigd, n.l. dat bij vliegeraanvallen op gemotoriseerde onderdeelen halt houden geboden is. Bij doorrijden kunnen de gevolgen funest zijn.

De burgeroorlog in Spanje geeft op dit punt het volgende voorbeeld. Een gemotoriseerde colonne reed op een goeden betonweg, aan weerszijden begrensd door dicht bosch. Bij een vliegeraanval bleef men doorrijden, waarop de vliegers den weg vóór en achter de colonne vernielden. Thans tot halthouden gedwongen en niet gereed tot afweer, stond de colonne bloot aan het vuur uit de vliegtuigen, waardoor zeer groote verliezen werden geleden.

Ook in Duitschland is men van deze opvatting. In het

onlangs verschenen werk, „Ein Buch von der neuen Luftwaffe“ door Wolf Hirth, behandelt het hoofdstuk „Gefechtsübung in Ostpreussen“ een vliegeraanval op een colonne. Tot drie maal toe werd de aanval ingezet, doch door tijdig halt houden kon het personeel aan weerszijden van den weg tot afweer gereed gesteld worden.

Thans wordt ook bij het 3de Regiment Genietroepen deze gedragslijn gevolgd.

Hierbij wil ik nog wijzen op het volgende: Bij nadering van vijandelijke vliegtuigen wordt met de in den wagen aanwezige seinschijf, door het schuin omhoog steken van deze schijf, het teeken luchtgevaar gegeven. Onmiddellijk wordt halt gehouden en het personeel stelt zich aan weerszijden van den weg gereed tot afweer. De thans in gebruik zijnde gesloten trado's zijn hiervoor minder geschikt, daar het ontruimen van deze voertuigen veel te veel tijd kost. Veel beter is dan ook de nieuwe infanterietrekker, waarbij alles zeer snel in zijn werk kan gaan, zoodat de paraatheid wordt vergroot.

Kapitein Gen. Staf B. R. P. F. Hasselman.

De Kapitein *Forbes Welsh* meent, dat ik een zeer bijzonderen nadruk heb gelegd op de omstandigheid, dat de Lichte divisie zich weinig leent voor het aanvallend gevecht en hij vreest, dat dit een schadelijken invloed kan hebben op het, bij velen toch al niet sterk ontwikkeld, gevoel van agressiviteit.

Ik zou wellicht kunnen volstaan met er op te wijzen, dat alleen reeds de omstandigheid, dat ik den aanval heb besproken, inhoudt, dat ik de mogelijkheid daarvan geenszins uitsluit. Nu de heer *Forbes Welsh* echter de agressiviteit in het geding heeft gebracht, voel ik mij uit mijn tent gelokt en zal ik gaarne eenigszins uitvoeriger zijn.

Voor wat deze agressiviteit betreft, meen ik persoonlijk onverdacht te zijn. In het Cavaleriereglement Deel II, aan de samenstelling waarvan ik de eer had een werkzaam aandeel te mogen nemen, lees ik o.m. het volgende:

p. 28. „Vooral de drang tot handelen, de aanvalsgesest en de wil om te overwinnen — eigenschappen, welke het ruitewapen, erfgename van de meest roemrijke tradities door alle eeuwen hebben gesierd — moeten met alle mid-delen worden aangekweekt.”

p. 38. „Bij allen, zonder onderscheid, moet de vaste wil aanwezig zijn om 's vijands tegenstand ten koste van elken prijs en zoo noodig door het gevecht van man tegen man te breken. Een onweerstaanbare drang naar voren moet daarbij een ieder, de aanvoerders in de eerste plaats, be-zielen.”

p. 176. „Elke verkennings- en veiligheidsafdeeling, elke patrouille en elke afzonderlijke ruiter moet gereed zijn tot het gevecht te paard. Zij moeten bij onverwachts stooten, ook op sterkere cavalerie, onversaagd aanvallen.”

p. 177. „Elke cavalerieafdeeling, elke patrouille en elke afzonderlijke ruiter, welke onverwachts zelfs op een sterkere wielrijdersafdeeling stoot, gaat onmiddellijk tot den aanval over.”

Deze woorden hebben mijn volledige instemming en ik heb mij dan ook, in de jaren dat ik in den troep diende, steeds beijverd aan kader en manschappen deze agressiviteit bij te brengen.

Maar wanneer het gaat om het strategisch gebruik van de Lichte divisie — en dát was aan de orde — staan de zaken m.i. eenigszins anders. Wij moeten nuchter blijven en onszelf niet overschatten. Het is natuurlijk min of meer een persoonlijk inzicht, maar ik voor mij acht een aanval van een divisie, welke alles bijeen over 6 batterijen artillerie beschikt, en daarmee moet voorzien in de voorbereiding van den aanval, in de ondersteuning van den aanval, in de artilleriebestrijding en in de vuren op oogenblikdoelen, slechts mogelijk tegen een tegenstander, die over een beperkte gevechtskracht beschikt. Tegen *zulk* een tegenstander kan de Lichte divisie in den aanval zeker succes hebben en dát heb ik in mijn stelling „de aanvalskracht van de lichte troepen blijft gering” tot uiting willen brengen. Het slot van stelling 2 luidt voorts: „*Bij het verstrekken*

van opdrachten aan de lichte troepen moet daarmee rekening worden gehouden." Dit geldt voor de commandanten, die lichte troepen uitzenden; de agressiviteit van den *troep* wordt daardoor niet beïnvloed. Ik hoop hiermede mijn bedoelingen te hebben verduidelijkt. Wellicht zou — indien ik mij sterker mocht hebben uitgedrukt, dan in mijn voor-nemen lag — de bewuste stelling beter kunnen worden gelezen: „De aanvalskracht van de lichte troepen blijft beperkt”.

De tweede opmerking van den heer Forbes Wels is van organisatorischen aard. De heer Forbes Wels meent, dat de taak, welke ik den huzaren-motorrijder toedenk, niet in alle opzichten in overeenstemming is met de organisatie, zooals deze thans is vastgesteld. Indien dit inderdaad het geval mocht zijn, zal die organisatie met den meesten spoed moeten worden aangevuld; de taak toch is primair en de organisatie moet zoodanig zijn, dat de vervulling van de taak mogelijk is.

Het gaat er nu om, of bij de groep, welke thans uitsluitend over motorrijwielen met zijspan beschikt, ook solo-motoren moeten worden ingedeeld; dit met het oog op het uitzenden van wat wij bij de cavalerie „de voorste ruiters” noemen. Ik moet tot mijn spijt bekennen, dat ik omtrent motorrijderseenheden geenerlei ervaring bezit, zoodat ik geen gefundeerd oordeel kan uitspreken. Niettemin geloof ik inderdaad, dat aan het indeelen van bijv. 2 solomotoren per groep voordeelen verbonden kunnen zijn. Er zal echter naar mijn aanvankelijke meening moeten worden vastgehouden aan het medevoeren van een duo-ruiter, omdat anders een van de groote voordeelen van de motorrijders: het kunnen afstijgen met beweeglijke rijwielen, verloren gaat.

Men kan, zooals de heer Forbes Wels opmerkt, niet bij elke patrouille een pantserwagen indeelen. Mochten wij nog eens in het bezit komen van een aantal zeer lichte (en goedkoope) wagens — zoiets als de Deutsche „leichte Panzer-spähwagen” — dan ligt het geval anders. Ik zou in die richting wel gaarne willen gaan.

De heer *Boer* heeft overeenkomstige bezwaren tegen de bestaande organisatie als de heer *Forbes Wels*, met dien verstande, dat hij zich nog positiever uitdrukt en nog verder wil gaan. Verkennen en beveiligen is, zegt de heer *Boer*, met uitsluitend zijspancombinaties *uitgesloten*. Ik moet beginnen met op te merken, dat wij ons dan in elk geval in goed gezelschap bevinden; de Duitsche motorrijders-eenheden zijn n.l., voor zoover mij bekend, óók uitsluitend met zijspancombinaties uitgerust. Dit bewijst natuurlijk op zichzelf niets; maar wanneer nu het moderne Duitsche leger, waar men, voor wat de materieel-uitrusting betreft, zich geen zorgen behoeft te maken over het financieel mogelijke, het wél met uitsluitend motorrijwielen met zijspan kan en blijkbaar ook wil, moet dit toch te denken geven. Hoewel ik, zooals gezegd, geen ervaring heb van het optreden van motorrijderseenheden, sta ik daarom tegenover de positieve uitlating van den heer *Boer* eenigszins sceptisch.

De ervaringen met de motorpatrouille zeggen mij niet veel. Deze patrouille heb ik altijd als een ondeugdelijk middel beschouwd voor het beoogde doel. Wanneer men op den marschweg van een wielrijderscolonne een patrouille motorrijders vooruitzendt, dan zal deze patrouille, bij het stuiten op een vijandelijken pantserwagen, dezen wagen — bij gebrek aan pantserafweermiddelen — niet tot staan kunnen brengen. Er zit dus niets anders op, dan zoo snel mogelijk keert te maken en snel terug te rijden. Daar echter de pantserwagen ook snel rijdt, komen motorpatrouille en pantserwagen vrijwel tegelijkertijd aan het hoofd van de wielrijderscolonne aan.

Ook hetgeen de heer *Boer* heeft gezegd over de ordonnansen heeft mij niet zonder meer kunnen overtuigen. Hij wil, omdat een motorordonnans „panne” kan krijgen, steeds 2 ordonnansen uitzenden. Aangezien echter die tweede ordonnans ook „panne” kan krijgen, is men er daarmede niet af. Het steeds uitzenden van twee ordonnansen met hetzelfde bericht laat zich overigens naar mijn meening niet volhouden. Dat doen wij bij de cavalerie ook niet. Zeker kan het voorkomen, dat een patrouille op grooten afstand

en in vijandelijk land twee ordonnansen gezamenlijk terugzendt, doch dit geschiedt dan omdat twee man steun aan elkander hebben.

Toch voel ik in de redeneering van den heer Boer veel aantrekkelijks.

Samenvattend wil ik daarom als mijn persoonlijke meening zeggen, dat bij de bestaande organisatie wellicht te veel den nadruk op het gevecht is gelegd ten koste van het optreden in patrouilleverband en dat het toevoegen aan elke groep van bijv. een tweetal solomotoren mij nuttig toeschijnt. De ervaring — bij oefeningen in groot verband, waarbij niet een enkele patrouille, doch geheele eskadrons en regimenten optreden — zal moeten uitwijzen welke verbeteringen noodig en mogelijk zijn.

Den heer *Wolzak* ten slotte dank ik voor de aanvulling, welke hij met betrekking tot de te nemen maatregelen ter beveiliging tegen 's vijands luchtwerkzaamheid nog heeft gegeven.

Hoewel het mij wil toeschijnen, dat het „Voorschrift dienst autotreinen" hiër niet geheel van toepassing is — het gaat bij de Lichte divisie immers niet in de eerste plaats om autocolonnes — zal van de door den heer *Wolzak* gegeven wenken zeker een nuttig gebruik kunnen worden gemaakt. Vóór alles is ook hier ervaring noodig; ook nu niet met patrouilles, maar met eskadrons en regimenten.

Wat eindelijk de kleine zijsprong naar de artillerietrekkers betreft, onderschrijf ik de meening van den heer *Wolzak* in alle opzichten. Ik heb de „char à bancs", waarmee onze motorartillerie is uitgerust, nooit kunnen bewonderen. Ter geruststelling van den heer *Wolzak* kan ik echter zeggen, dat het Korps rijdende artillerie trekkers zal ontvangen, waarbij — evenals bij de trekkers van het pantserafweergeschut — de manschappen zijn gezeten op achter elkander geplaatste banken, zoodat, mede doordat geen portieren zijn aangebracht, een snel in- en uitstijgen is verzekerd.

Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, hiermede de debaters te hebben beantwoord.

De Voorzitter.

Koninklijke Hoogheid, Mijne Heeren. Ik dank den Kapitein Hasselman voor zijne zoo belangrijke voordracht en de andere heeren, die het woord gevoerd hebben, voor hetgeen zij in het midden hebben gebracht.

Het Bestuur heeft gemeend dat het nuttig was, eene bijeenkomst aan onze gemoderniseerde lichte troepen te wijden, al is ook de organisatie nog niet officieël vastgesteld.

Uit hetgeen de Kapitein Hasselman ons daarover heeft medegedeeld, hebben wij echter kunnen opmaken, dat de nieuwe organisatie veel zal gelijken op die welke 2 jaar geleden door den Kapitein van den Generalen Staf Calmeyer in onze Vereeniging werd voorgesteld. Al blijven er ook nog desiderata, als vechtwagens en eene sterkere artillerie, zoo sluit ik mij toch gaarne aan bij de hulde, door den spreker gebracht aan ons Legerbestuur, voor de voortvarendheid waarmede deze reorganisatie wodt doorgevoerd. (Applaus).

De Kapitein Hasselman heeft ons aangetoond dat de beginselen, in ons Voorschrift Lichte Troepen neergelegd, nog geheel van kracht zijn; plus ça change, plus ça reste la même chose; echter wees spr. ook op de zeer belangrijke wijzigingen die in de wijze van uitvoering noodig zijn geworden.

Spr. wees op de zeer hooge eischen die inzonderheid aan de officieren worden gesteld bij het doorvoeren van deze moderniseering. Ik ben er zeker van dat onze gemoderniseerde lichte troepen onder de uitstekende leiding, die zij hebben, aan die hooge eischen ten volle zullen weten te voldoen.

Indien Uwe Koninklijke Hoogheid het mij vergunt, sluit ik deze vergadering, en dank U, Mijne Heeren, voor Uw aanwezigheid. (Applaus).

Mededeelingen van huishoudelijken aard.

Nieuwe Leden.

a. Nederlandsch-Indië:

J. H. G. v. Marle, 1e Lt. Art. K.N.I.L., R. de Vries.

b. Nederland:

Den Haag: F. Fokkinga, Kol. Int. Arnhem: Bibl. IVe Inf. Brigade. Breda: K. Barten, E. H. Blindenbach, L. Boven, C. Brill, J. G. de Bruin, P. H. G. Budke, A. J. M. Derks, J. M. Folmer, P. L. A. C. Hoogvliet, S. Huisinga, D. B. de Jong, J. G. Koeze, A. A. Kramer, H. A. D. Nieuwenhuis, Drs. L. Scheepers, P. C. Schrieck, Mr. J. P. v. d. Steur, J. N. A. Verloop, J. E. Woortman, allen res. 1e Luit. Inf., W. J. Kramer, res. 1e Lt. waarn., H. J. F. Veuger, res. 1e Lt. vlieger, M. F. v. Ameyde, J. H. Becht, A. Blokland, J. H. Bos, F. J. L. In den Bosch, W. Bouwer, L. G. Bregman, W. J. C. Bultstra, E. M. Ch. Burcksen, G. J. Bijlsma, A. R. W. J. Cornuit, H. A. P. Frederiks, J. v. Golen, C. Hartevelt, J. M. Havelaar, J. A. v. Heyl, T. A. M. Hörckner, H. Huisken, J. H. Jansen, H. H. Kessels, R. J. N. Kooy, R. H. de Lang, J. v. Loozen, G. Mensink, J. Moraal, L. Mulder, A. Pol, J. Philippa, E. C. de Poorter, Tj. Post, H. E. Rensink, W. Reijenga, L. Voegesang, J. Vrieling, J. W. Wallinga, allen Cadet-Sergeant Inf., N. J. Broertjes, F. B. Klijnstra, R. Lagerwerff, E. A. Laurillard, Jhr. W. H. de Savornin Lohman, A. L. Wendelaar, R. J. E. M. v. Zinnicq Bergman, allen Cadet-Sergeant Cav., J. J. Houtkamp, L. Peereboom, J. Worst, allen Cadet-Sergeant Mil. Adm. Ginneken: M. P. L. van Aalst, res. 1e Lt. Inf Nijmegen: R. J. A. Lagas, res. 1e Lt. Reg. Gren.

BOEKBESPREKING.

„De Berichthond gedurende den oorlog en zijn mogelijkheden in Nederland”. Door Res.-Kapitein der Infanterie C. A. Kruis.

N.V. Uitgevers-Mij. Kosmos, Amsterdam.
Prijs f 1.90.

In dit vlot en prettig geschreven boekwerkje van \pm 120 blz., voorzien van een aantal mooie foto's en teekeningen, geeft schrijver ons een duidelijk beeld van de wordings-geschiedenis van den berichthondendienst en welke belangrijke taak ook in de toekomst nog van dit even nuttige als mooie dier zou kunnen worden gemaakt.

In het 1ste hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van het ontstaan en de ontwikkeling, waarbij schrijver ons vanaf de grijze oudheid (600 jaar voor Christus) in enkele rege-len voert tot het heden.

O.a. worden hier aangehaald het gebruik in Duitschland en Frankrijk in den Wereldoorlog, waarbij wij zien, dat de dienst van de berichthonden een belangrijke plaats in de berichtenwisseling in de voorste gevechtszone innam.

Zoo werden o.a. in Duitschland gedurende den oorlog 28000 honden gebruikt, waaronder 20.000 uitsluitend als berichthond.

In Frankrijk had men bij het begin van den oorlog een 20-tal afgerichte oorlogshonden en een 12-tal leerlingen, terwijl er totaal tot aan den wapenstilstand 10.000 honden het depot passeerden.

Over ons land is schrijver maar zeer matig tevreden. Eerst in 1923 is schrijver met de africhting van één hond begonnen. Op advies van de Commissie voor den Vbd.d. werd omstreeks 1924 een bescheiden kennel gebouwd en een tweetal Hollandsche herdershonden aangeschaft, welke na afloop van de africhting door andere werden vervangen.

Na eenige jaren heeft de bezuiniging echter aan dezen tak van dienst een einde gemaakt, zoodat momenteel de berichthond zoowel in de vredes- als in de oorlogsorganisatie ontbreekt.

In het verdere gedeelte van dit hoofdstuk geeft schrijver aan op welke wijze, door aanmoediging van het particulier initiatief in deze leemte zou kunnen worden voorzien.

In hoofdstuk 2 worden het doel en de capaciteiten behandeld, waarbij vooral op de veelzijdigheid van het mogelijk gebruik wordt gewezen en zien we, dat de berichthond niet uitsluitend voor het hoofddoel, het overbrengen van berichten wordt gebruikt, doch dat hij tevens kan bijdragen tot de munitievoorziening, voedselvoorziening, het post-duivenvervoer, de wachtdienst e.d.

Zeer interessant zijn de beschouwingen op blz. 28 e.v., waarin een vergelijking wordt gemaakt tusschen het nuttig effect van berichthonden en ordonnansen, die verreweg in het voordeel van de eerste uitvalt.

In de volgende hoofdstukken worden vervolgens behandeld aan welke eischen een berichthond moet voldoen voor wat betreft lichamelijke en geestelijke eigenschappen, welke rassen in aanmerking komen voor africhting, (waarbij de herdershond een voorname plaats inneemt), een programma voor de eischen voor den berichthond, hoe de africhting moet geschieden en hoe de geoefendheid in het algemeen wordt onderhouden door practijkoefeningen met den troep in verschillende terreinen.

Tenslotte worden in de laatste hoofdstukken achtereenvolgens nog behandeld de uitrusting, de inspectie, de leeftijdsbepaling en diensttijd en de organisatie.

Over laatstgenoemd onderwerp geeft schrijver in hoofdstuk XIII een tweetal manieren aan om bij mobilisatie in betrekkelijk korten tijd de berichthondendienst te organiseren, waarbij in de eerste plaats reeds in vreedstijd de noodige voorzieningen moeten worden getroffen, terwijl er voor dient te worden gezorgd, dat over prima dresseurs wordt beschikt en bij mobilisatie een voldoende aantal goed onderlegde verzorgers aanwezig zijn.

Over het geheel een boekje, dat zeker waard is door allen, die zich voor den verbindingsdienst interesseeren, grondig te worden gelezen en bestudeerd.